

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วิศรุต สุขบัว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2555

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วิศรุต สุขบัว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2555

**POLITICAL PARTICIPATION OF STAFFS, NAKHON KHONKAEN MUNICIPALITY,
MUEAN DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE**

VISARUT SUKBUA

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2555 (2012)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	: วิศรุต สุขบัว
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์สรชัย ท้าวมิตร
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด โดยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าไค-สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1) พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.70 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 44.50 มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 42.10 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 61.60 และมีอายุการรับราชการ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.50

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการติดตามผลทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

3) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเพศ อายุ สถานภาพ และอายุการรับราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างไม่มีนัยสำคัญ

4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรถือเป็นหน้าที่ของทุกคน 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ควรแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง สื่อควรให้ข้อมูลที่ เป็นจริง ถูกต้อง และชัดเจน 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง พนักงานเทศบาลควรติดตามผลทางการเมืองอยู่เป็นประจำ

Thematic Title : **Political Participation of Staffs, Nakhon Khon Kaen Municipality, Muang District, Khon Kaen Province**

Student's Name : **Visarut Sukbua**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Sornchai Taomitr**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were 1) to study personal factors of the officials in Nakhon Khon Kaen Municipality, Muang District, Khon Kaen Province, 2) to study political participation of staffs, Nakhon Khon Kaen Municipality, Muang District, Khon Kaen Province 3) to study the relationship between personal factors and political participation of the staffs, Nakhon Khon Kaen Municipality, Muang District, Khon Kaen Province, and 4) to study suggestions on political participation of the staffs, Nakhon Khon Kaen Municipality, Muang District, Khon Kaen Province. The samples of this research were 164 the staffs working at Nakhon Khon Kaen Municipality. The data was collected using closed and open end questionnaire. The statistics employed at a data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Chi-square test.

The results of this research were as follows:

1) The most of the officials working at Nakhon Khon Kaen Municipality, were the female accounting 56.70%, within 31-40 years old accounting 44.50%, with getting married and staying together accounting 42.10%, with having education at bachelor's degree level accounting 61.60%, and with having 10 years services and more.

2) Political participation of the staffs working at Nakhon Khon Kaen Municipality as a whole was at the moderate level. When taken into consideration of each aspect, all 4 aspects were at the moderate level too, ordering from high to low level; exercising votes at election poll,

interest in following political information and news, following political effects and expressing political opinions.

3) There was a relationship between educational levels with political participation at a statistically significant level .05. However, gender, ages, status and years of services did not have the relationship with any political participation.

4) Suggestions on political participation were as follows: 1) exercising votes at election poll, voting should be individual responsibility; 2) expressing political opinions, the staffs should express their political opinion freely; 3) interest in following political information and news, presentation – the media should present true, accurate and clear information; and 4) following political effects – the officials regularly should follow up political information and news.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธิ สมภักดี ที่กรุณาให้คำแนะนำ และสละเวลาตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงวุฒิ ศรีวิไล และนางภัทรวดี ปรีนแคน ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ขอกราบขอบพระคุณท่านนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย และขอขอบคุณพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้งานวิจัยสำเร็จ และมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ได้ช่วยเหลือและติดต่อประสานงานให้ตลอดมา รวมถึงบุคลากรห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้า

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ได้อบรม สั่งสอน เลี้ยงดู สนับสนุน ให้การศึกษาผู้วิจัยตั้งแต่วัยเยาว์และขอขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมรุ่นที่ให้กำลังใจและขอขอบพระคุณอีกหลาย ๆ ท่านที่มีไ้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ แต่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ส่งเสริมให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี หากมีข้อผิดพลาดและบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ เพื่อปรับปรุงต่อไป

วิศรุต สุขบัว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	11
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ	28
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	32
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	43

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	45
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	46
3.5 การวัดค่าตัวแปร	48
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	52
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	58
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	63
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัด ขอนแก่น	69
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	73
5.1 สรุปผลการวิจัย	74
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	77
5.3 ข้อเสนอแนะ	82

บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	89
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	98
ภาคผนวก ง แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	102
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	109
ภาคผนวก ฉ คำสัมประสิทธิ์แอลฟา	111
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงจำนวนพนักงานเทศบาล	34
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	55
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	55
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	56
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	56
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุการรับราชการ	57
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยรวมและรายด้าน	58
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	59
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	60
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง	62
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านติดตามผลทางการเมือง	63
ตารางที่ 4.11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	64

ตารางที่ 4.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	65
ตารางที่ 4.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	66
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	67
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุการรับราชการกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	68
ตารางที่ 4.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม	69
ตารางที่ 4.17	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	70
ตารางที่ 4.18	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นด้านการแสดงความคิดเห็นของทางการเมือง	70
ตารางที่ 4.19	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง	71
ตารางที่ 4.20	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นด้านติดตามผลทางการเมือง	72

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 2.1	แสดงโครงสร้างเทศบาลนครขอนแก่น	33
แผนภาพที่ 2.2	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางสังคม กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย การที่สังคมใดหรือกลุ่มใดมีความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำก็พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าสังคมใดมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ แสดงว่าสังคมนั้นมีระดับความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทางการเมืองโดยตรง โดยเฉพาะการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีบทบาทที่สำคัญมาก เห็นได้ชัดเจนคือการที่ประชาชนออกมามีส่วนร่วมทางการเมืองมากเรียกร้องสิทธิเพื่อที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการร่วมตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายการทำงานของรัฐบาล ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญมากของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้ประเทศไทยประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการเมืองที่รุนแรง เนื่องจากความขัดแย้งของนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ

เทศบาลนครขอนแก่นเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจึงต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง และการติดตามผลทางการเมือง เทศบาลมักจะประสบกับปัญหา คือ พนักงานเทศบาลที่มาปฏิบัติหน้าที่ทำงานอยู่ในเทศบาลนครขอนแก่น บางคนก็ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองหรือไม่ได้พักอาศัยอยู่บ้านของตัวเอง บางคนก็เช่าบ้านพักอยู่ ทำให้ไม่สามารถกลับไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ภูมิลำเนาของตัวเองได้ เนื่องจากติดภาระกิจหน้าที่จากการได้รับเป็นคณะกรรมการในการรับสมัครเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาคือผู้บริหารท้องถิ่น กล่าวคือ ทำให้ขาดสิทธิในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่างๆ ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แต่ในทางตรงกันข้ามก็ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการรับเลือกสมัครเลือกตั้ง จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นในเรื่องการเลือกตั้งในระดับต่างๆ ทำให้พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพนักงานเทศบาลบางส่วนที่ไม่ได้กลับไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ตัวเอง และอีกหนึ่งปัญหาที่พบ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นบางคนวางตัวไม่เป็นกลางและไม่

เหมาะสม คือสนับสนุนกลุ่มนักการเมืองที่ตนชอบออกหน้าออกตาโดยไม่คำนึงว่าตัวเองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในฐานะที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์พนักงานเทศบาลที่ทำตัวไม่เหมาะสม ทำให้ประชาชนร้องเรียนต่อผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับพนักงานเทศบาลในการวางตัวที่ไม่เป็นกลางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลบางกลุ่ม จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมาถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วนควรหาแนวทางแก้ไขต่อไปเกี่ยวกับด้านการมีส่วนร่วมของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองดำเนินการได้สองแบบ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นอิสระและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการถูกปลุกกระดม ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสองแบบนี้สามารถเข้าร่วมได้ทั้งที่สมัครใจหรือเข้าร่วมโดยถูกบังคับ จูงใจจากคนอื่น เพื่อให้พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้องและเหมาะสม ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพนักงานของเทศบาลนครขอนแก่น กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง จึงอยากที่จะศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ทั้งสี่ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการติดตามผลทางการเมือง ซึ่งจะทำให้พนักงานเทศบาลทุกคนได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและนำไปพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เนื่องจากเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับทั้งรัฐบาล นักการเมือง ประชาชน ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศและสังคม จึงเป็นกลุ่มบุคคลที่น่าสนใจและศึกษาถึงทัศนคติ ความรู้ ความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นการพัฒนาทางการเมืองของประเทศให้ก้าวหน้าสู่ระบบสากลยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล

1.3.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล

1.3.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล

1.3.4 สถานภาพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล

1.3.5 อายุการรับราชการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นพนักงานเทศบาลสามัญสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 282 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แก่ ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ได้แก่ สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการติดตามผลทางการเมือง

1.5.3 ทำให้ทราบความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5.5 ทำให้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจะแสดงออกโดยการกระทำ การร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เช่น การออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การติดตามผลทางการเมือง หรือการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะใช้ความรุนแรง หรือไม่ใช้ความรุนแรง หรืออาจจะเข้าร่วมโดยการถูกชักจูง และเข้าร่วมด้วยความสมัครใจก็ได้ เป็นต้น

พนักงานเทศบาล ได้แก่ พนักงานเทศบาลซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยได้รับเงินเดือนในอัตราสามัญแต่ไม่รวมถึงพนักงานครูเทศบาล

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น หมายถึง การที่พนักงานเทศบาลเข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมต่างๆในทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติในรูปแบบต่างๆ เช่น

การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมของประชาชนที่แสดงออกไม่ว่าจะแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือแสดงออกแบบทางตรงหรือทางอ้อม การออกไปใช้สิทธิทางการเมืองเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตัวเอง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ได้แก่ การไปใช้สิทธิทางการเมืองด้วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เป็นต้น

แสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง การสนทนาแลกเปลี่ยนวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล รวมถึงการแสดงความคิดเห็นในการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นปากเสียงให้กับคนในชุมชน หรือนักการเมืองท้องถิ่นที่มาหาเสียงในชุมชน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงการเสนอความคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการของกิจกรรม เช่น การเสนอแนะทางเลือก การเสนอปัญหาและอุปสรรค

ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต รวมถึงการวิเคราะห์ข่าวสารทางบ้านเมืองและในชุมชนต่าง ๆ

การติดตามผลทางการเมือง หมายถึง การให้ความสนใจในการตรวจสอบ ควบคุมดูแล และติดตามการดำเนินงานของกิจกรรมตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงานของกิจกรรม รวมถึงการติดตามผลงานของนักการเมือง การติดตามผลงานของรัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศ ว่าได้ทำตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้หรือไม่ ตลอดจนถึงการตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง เป็นต้น

การเมืองระดับท้องถิ่น หมายถึง การบริหารกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

การเมืองระดับชาติ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทางการเมืองระดับประเทศ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ
1. 21-30 ปี 2. 31 -40 ปี 3. 41-50 ปี 4. 51-60 ปี ขึ้นไป

สถานภาพ สถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ ฉบับนี้แบ่ง
ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1. โสด 2. สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน 3. หม้าย/หย่าร้าง และ 4. สมรสแล้วแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้
แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1.มัธยมศึกษาตอนต้น 2.มัธยมศึกษาตอนปลาย 3.ปริญญาตรี 4.สูงกว่า
ปริญญาตรี และ อื่น ๆ ระบุ

อายุการรับราชการ หมายถึง ความเชี่ยวชาญในการทำงานหรือระยะเวลาในการดำรง
ตำแหน่งในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ
1. 1-3 ปี 2. 4-6 ปี 3. 7-9 ปี และ 4. 10 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.1 ทฤษฎีประชาธิปไตย

คำว่า ประชาธิปไตย มาจากคำว่า Democracy เมื่อพิจารณาตามรูปศัพท์ในภาษาไทยมาจากคำว่า ประชา หมายถึงประชาชน หรือราษฎร กับ ธิปไตย ซึ่งแปลว่า อำนาจสูงสุดในการปกครองตามรูปศัพท์ ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองหรือจะพิจารณาตามศัพท์ Democracy ซึ่งมาจากภาษากรีกสองคำ คือ Demo หมายถึง ประชาชนกับ Kratia หมายถึง การปกครองโดยประชาชนซึ่งเป็นความหมายเดียวกับประชาธิปไตยนั่นเอง¹

คณะกรรมการการประสานงานประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้อธิบายหลักการประชาธิปไตยที่แท้จริง ที่โลกเสรียอมรับในทุกระบบมี 4 ประการ คือ

1. ประชาชนทุกคนในประเทศมีความเสมอภาคทางการเมืองและอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน สิทธิเสรีภาพทางการเมืองจะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา ฯลฯ มนุษย์นั้นมีเจตนาธรรมเป็นอิสระ (Free will) แต่ละคนมีสิทธิโดยสมบูรณ์ในตัวเอง ผู้ปกครองเป็นเพียงตัวแทนของประชาชนในการทำหน้าที่บริหารแทนประชาชน เท่านั้น

---

¹สุภาพ ปริญาเสวี และคณะ, รัฐศาสตร์ว่าด้วยพื้นฐานทางการเมืองและการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสารมิตร, 2517), หน้า 8.

2. จะต้องมีการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเลือกตั้งผู้นำฝ่ายบริหารด้วย ทุกๆ ช่วงระยะเวลาที่แน่นอน เช่น 4 ปี, 5 ปี หรือ 6 ปี การกำหนดเวลาเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ไม่มีการเลือกตั้งจึงไม่เป็นประชาธิปไตย

การที่หลักประชาธิปไตย กำหนดให้ประชาชนเลือกตั้งผู้ปกครองเป็นครั้งคราว เป็นการแสดงให้เห็นว่า ประชาธิปไตยเป็นทฤษฎีที่เชื่อในความสามารถและสติปัญญาของทุก ๆ คน ประชาชนส่วนมากของประเทศ สามารถให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกผู้นำหรือเปลี่ยนตัวผู้ได้อย่างถูกต้อง

3. ประชาชนต้องมีทางเลือกที่แท้จริง (Effective Choice) ในการที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ประชาชนแต่ละคนอาจมีส่วนเข้าไปบริหารประเทศโดยตรงถ้าเป็นประเทศเล็กแต่เมื่อในระบบใหญ่ขึ้นก็ต้องใช้ระบบตัวแทน มีการคัดเลือกตัวแทนในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเลือกตั้งภายใต้สภาวะการณ์ที่ประชาชนมีทางเลือกโดยแท้จริงและสามารถใช้สิทธิของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

3.1 ประชาชนต้องมีข้อมูลอย่างกว้างขวางที่จะรู้จักตัวบุคคล พรรคการเมือง ปัญหาภายในประเทศ อะไรเป็นผลประโยชน์ของประชาชน การที่ประชาชนมีข้อมูลกว้างในหลาย ๆ ด้านนี้ ต้องมีหลักประกันที่สามารถรับรองข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง คือ ต้องมีเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ การโฆษณา การรวมกลุ่ม การจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ระบอบประชาธิปไตยจะต้องมี

3.2 ประชาชนต้องสิทธิ ที่จะเลือกบุคคลที่เสนอตัวให้เขาเลือกได้ตามความพึงพอใจของตนเอง ไม่ใช่การถูกอำนาจแฝงเร้นมาข่มขู่บังคับให้เลือก ประชาชนทุกคนในประเทศถ้าคิดว่าตนมีความสามารถ และมีความต้องการที่จะเข้ามารับใช้บ้านเมืองโดยตรงก็มีสิทธิที่จะเสนอตัวให้คนอื่นเลือกได้

4. กลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ จะต้องมีอำนาจในการปกครอง คือ เข้าไปจัดตั้งรัฐบาล ในทางปฏิบัติเป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้งทำหน้าที่บริหารประเทศ หรือเป็นรัฐบาลนั้น จะต้องกระทำภายในขอบเขต จะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชน

ดังนั้น การปกครองในระบบประชาธิปไตยจึงมาตรการที่จะป้องกันมิให้ฝ่ายรัฐบาลใช้อำนาจในลักษณะละเมิดเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับสังคม

กนก วงษ์ตระหง่าน ได้อ้างถึง ความหมายของประชาธิปไตยของปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ คือ Plato และ Aristotle ความคิดของ Plato ที่มีความสำคัญทางการเมืองคือ ความคิดถึงการที่ผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเพื่อจัดการให้ประโยชน์สุขเกิด

แก่ผู้อยู่ภายใต้การปกครองโดยส่วนร่วมโดยเน้นว่า การปกครองที่ดีจะต้องตอบสนองต่อจุดหมายที่ดี ส่วน Aristotle ได้ให้แนวคิดว่าการปกครองโดยคนจำนวนมาก ดีกว่าการปกครองโดยคนจำนวนน้อย เพราะคนจำนวนมากเมื่อพิจารณาถึงความสามารถ ประสบการณ์ ความสุข สุขุมรอบคอบ โดยทั้งหมดรวมกันแล้วมีมากกว่าคนจำนวนน้อย ดังนั้น คนจำนวนมากจึงมีความสามารถดีกว่าในการตัดสินใจหรือเลือกการปกครอง²

2.1.2 ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล เน้นที่ปฏิกิริยาของความสำนึกที่ถูกต้องของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรคและสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะดังกล่าวคล้ายกับว่ากรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเสมือนกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ การศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่ Economic Theory of Democracy) ของแอนโทนี ดาวน์ และเรื่อง The Responsible Electorate ของคีย์

2.1.3 ทฤษฎีระบบ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยดลพิจารณาเชิงระบบทั่วไป ปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลระยะสั้น (Short Term Forces) เช่น ความสนใจในตัวผู้สมัคร ความเห็นต่อนโยบายและปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศสภาพการแข่งขันของผู้สมัคร เป็นต้น จะผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยการเลือกตั้ง เมื่อประมวลรวมกันแล้วจะมีผลต่อปัจจัยพื้นฐาน คือ ความนิยมพรรค ซึ่งอาจทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนความนิยมพรรคจากพรรคหนึ่งไปยังอีกพรรคหนึ่งเป็นการแกว่งออกจากสภาวะสมดุล ปกติ และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไปก็มักจะแกว่งกลับโดยนัยเดียวกันเช่นนี้เรื่อยไป

1. ทฤษฎีระบบตามปรากฏการณ์ทางการเมืองความพยายามอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมือง อธิบายอย่างเป็นรูปธรรมพัฒนาไปสู่การศึกษาเชิงประจักษ์ เป็นที่นิยมเพราะจำแนกองค์ประกอบการเมือง และ Interaction รวมทั้ง Dynamic ของ Political Life ระบบสังคมเหมือนระบบของสิ่งมีชีวิต อีสตัน เป็นคนแรกที่นำความคิดเชิงระบบมาวิเคราะห์การเมืองรอบในการวิเคราะห์ระบบการเมืองในฐานะเป็นระบบของพฤติกรรมสิ่งแวดล้อม แยกตัว หรือรับสิ่งแวดล้อมภายนอกภายใน การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกภายใน ผลกระทบ เป็นข้อมูลที่ส่งกลับไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

---

²กนก วงษ์ตระหง่าน, การเมืองในระบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 15.

2. องค์ประกอบของทฤษฎีระบบ ระบบการเมืองจัดสรรค่านิยมให้สังคมสิ่งแวดล้อมภายใน ภายนอก มีอิทธิพลเพราะ Globalization ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งปัจจัยนำเข้า โดยกลุ่มผลประโยชน์ สื่อส่งผลกระทบต่อนโยบาย เป้าหมายการสนับสนุนควบคู่กับความต้องการ โดยประชาชนหรือผู้ปกครองอาจเป็นลบ เป็นทรัพยากรปัจจัยนำออก การตอบสนองความต้องการ เช่น ระบบภาษี กฎหมาย ผลกระทบ เป็นการย้อนกลับของนำออก => นำเข้า นำออก => ระบบการเมือง เริ่มจากรับข้อมูล พิจารณา (ช่วงชิง) การตัดสินใจ นำไปปฏิบัติ (ทันทีถ้ามีกฎหมาย) โดยระบบราชการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับระบบการเมือง สังคมปิด สังคมด้อยพัฒนา (อิทธิพลวัฒนธรรม เทคโนโลยี) ไม่สอดคล้องกับความต้องการเกินขนาด => ล้มเหลว ตอบสนอง => รัฐบาลขาดเสถียรภาพ

3. จุดอ่อนทฤษฎีระบบ

3.1 เป็นนามธรรมสูง

3.2 โครงสร้างไม่แสดงชัดเจน กล่องคำ

3.3 ไม่มีแนวคิดการวิเคราะห์รูปธรรมของระบบย่อย

3.4 สร้างทฤษฎีให้เป็นสากล แต่ไม่นิยามเชิงประจักษ์ให้ชัดเจน³

สรุปได้ว่า ประชาธิปไตย คือการปกครองโดยประชาชนซึ่งการตัดสินใจอาศัยเสียงส่วนมากเป็นสำคัญนั้นแสดงว่าประชาชนต้องมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนจึงจะเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นหน่วยพื้นฐานในการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด นั้นหมายความว่า ชนทุกกลุ่มในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมที่จะขับเคลื่อนองค์ให้พัฒนาไปข้างหน้าอย่างมีทิศทาง กลุ่มสตรี จึงต้องได้รับโอกาสเป็นพิเศษในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพราะถ้ากลุ่มสตรีมีโอกาสเข้าร่วมทางการเมืองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นระดับ การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยจะมีรากฐานที่มั่นคงเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติในภาพรวม จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีให้มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น

---

³คณะกรรมการเลือกตั้ง, การเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548), หน้า 34.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของสังคมที่พัฒนาแล้วและยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถใช้เป็นข้ออ้างความชอบธรรมของอำนาจที่ได้มา⁴

อันดิงตัน ได้กำหนดขอบเขตของนิยามนี้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงเฉพาะการกระทำไม่รวมทัศนคติ เป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา ไม่ใช่ข้าราชการเมืองอาชีพ เช่น ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองกล่าวคือ กิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดานั้นจะมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่อง (Intermittent) เป็นกิจกรรมที่ไม่เต็มเวลาและเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น ๆ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเป็นเรื่องของกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นบทบาทของบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้ทำงานหรือมีอาชีพทางการเมือง เช่น นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของการแสดงออก เพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ กล่าวคือ เป็นเรื่องของความพยายามที่จะมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนรัฐบาล เปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล ตลอดจนสถาปนารัฐบาลเมืองต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นไปได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย⁵

ไวเนอร์ (Weiner) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. หมายถึง การให้การสนับสนุนหรือการกระทำในการเรียกร้องกับผู้นำของรัฐบาลในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและเผด็จการก็ได้ เช่น การออกเสียงประชามติ
2. หมายถึง ความพยายามที่สำเร็จในการสร้างผลกระทบต่อการดำเนินการของรัฐบาลหรือการเลือกผู้นำรัฐบาล

---

⁴สมคิด ปานเพชร, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2545, หน้า 10.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 10-11

3. หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมทางการเมืองที่กำหนดไว้ในตัวบทกฎหมาย เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การยื่นข้อเรียกร้อง การวิ่งเต้นในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งการกระทำเหล่านี้จะต้องไม่ขัดกฎหมาย

4. หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตัวเองในระบบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน

5. หมายถึง ความรู้สึกแปลกแยกหรือแปลกปลอม หรือตีตนออกจากระบบการเมือง เนื่องจากการถูกกีดกันไม่ให้เขาได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม

6. หมายถึง การกระทำที่ตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งการกระทำยังหมายรวมไปถึงการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองหรือพวกที่สนใจข่าวสารทางการเมืองในสื่อมวลชน ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้งเสมอไป

7. หมายถึง เป็นกิจกรรมทางการเมืองทุกชนิดทั้งแบบที่ใช้ความรุนแรงและไม่ใช้ความรุนแรง

8. หมายถึง เป็นกิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมที่มองว่าต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมือง มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการและดำเนินการของข้าราชการด้วย

9. หมายถึง บางคนก็มองเพียงการกระทำที่จะมีผลต่อการดำเนินการทางการเมืองระดับชาติเท่านั้นแต่ที่จริงก็รวมถึงการดำเนินการที่มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ

10. หมายถึง การปฏิบัติทางการเมืองและเป็นกิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการเมือง⁶

แม็ก คอสสกี (Mc Closky) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง “หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของรัฐ หรือการเลือกผู้นำรัฐบาล และการกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ ซึ่งอาจเป็นไปในทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้”⁷

มิลบราทและโกล์ (Milbrath & Goel) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของพลเมืองเฉพาะบุคคลซึ่งต้องการมีอิทธิพล หรือสนับสนุนต่อรัฐบาล

⁶ ปรินดี เศรษฐบุตร, “แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง”, เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544), หน้า 2 – 4.

⁷ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, สังคมวิทยาการเมือง, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานา, 2545), หน้า 39.

และการเมืองไม่เฉพาะกฎเกณฑ์ที่เป็นอยู่ที่ประชาชนติดตาม เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการเมือง แต่รวมทั้งกิจกรรมที่สนับสนุนและกระทำอย่างเป็นพิธีด้วย⁸

จันทนา สุทธิจารี ได้สรุปว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เนื่องจากความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ที่ตนจะพึงได้จากมีส่วนร่วมนั้น หรือเกิดขึ้นเพราะการถูกหลอกล่อโดยการชักจูง เพื่อหวังผลประโยชน์ของบุคคลบางคน หรือบางกลุ่ม ดังปรากฏอยู่ในการเมืองของหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่ด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา ที่กลุ่มผู้มีอำนาจ อิทธิพลทางการเมือง อาศัยประโยชน์จากความรู้ ไม่เข้าใจทางการเมืองของประชาชนโดยการชักจูง ระดมพลัง โดยทำให้ประชาชนเข้าใจผิดในข้อเท็จจริงของสถานการณ์ทางการเมืองหรือการใช้อำิสสินจ้างเป็นปัจจัย เพื่ออาศัยพลังของประชาชนนั้น ๆ สนับสนุน สร้างความชอบธรรมเพื่อการคงอยู่ในอำนาจทางการเมืองของตน หรือกำจัดคู่ต่อสู้ทางการเมือง เป็นต้น⁹

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ สรุปความหมาย การมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจ ในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง¹⁰

ชูวงศ์ ฉายะบุตร กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความหมายไปถึงการให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือการมีระเบียบวินัยเคารพไปถึงการให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือการมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย

⁸พ.ท.นันทวุฒิ บุญยะสิทธิ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมือง:ศึกษากรณีทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2548, หน้า 9 - 10.

⁹จันทนา สุทธิจารี, **การประชุมวิชาการ สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 2**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, 2544), หน้า 410 – 411.

¹⁰ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527), หน้า 2.

ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุนเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหาในการปกครองและการบริหารการให้ความร่วมมือในการเสียดายเป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อมซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหาจนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป¹¹

จากความหมายแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจะแสดงออกโดยการกระทำ การร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เช่น การออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การติดตามผลทางการเมือง หรือการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะใช้ความรุนแรง หรือไม่ใช้ความรุนแรง หรืออาจจะเข้าร่วมโดยการถูกชักจูง และเข้าร่วมด้วยความสมัครใจก็ได้ เป็นต้น

2.2.2 แบบแผนของการเข้าร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจดำเนินการได้ 2 แบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นอิสระ (Autonomous Political Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยความพึงพอใจเป็นการส่วนตัวและเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยใช้วิจารณญาณของตนแล้วเห็นว่า ตนมีศักยภาพพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ประกอบกับการเล็งเห็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการถูกปลุกกระดม (Mobilized Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ไม่ได้เกิดเจตจำนงจากของเขาเอง แต่เกิดจากการถูกปลุกกระดมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อาจเป็นการขู่เข็ญ บังคับชักจูง หรือใช้อิทธิพลทางวัตถุ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ปลุกกระดมต้องการ

---

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

2.2.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกรูปแบบไว้แตกต่างกันหรือแม้แต่นักวิชาการท่านเดียวกัน ก็ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะเวลาที่ต่างกันก็จำแนกรูปแบบไว้ต่างกันด้วย ซึ่งก็หมายความว่านักวิชาการมุ่งที่จะศึกษาระบบการเมืองในเชิงพลวัต (Dynamic) จะเห็นได้จากผลการศึกษาต่อไปนี้

มิลบราท (Mibrath) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้าร่วมทางการเมืองไว้ 6 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ซึ่งรวมหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ (Patriotic acts) เช่น การเคารพธงชาติ การเสียดภาษี การเคารพกฎหมาย แต่สำหรับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงการแสดงออกของประชาชน ถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน กล่าวคือ บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะกระทำไปโดยสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่า

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึงการเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชน ไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนให้คะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง ตลอดจนมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนอย่างไรก็ตาม ผู้มีบทบาทนี้แตกต่างกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องการเสียดภาษี เช่นภาษีโรงเรือน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการ เป็นต้น

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อ

สาธารณชน ถ้ารัฐบาลทำสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับชุมชนประท้วง รวมทั้งการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธ การยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง หรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมถกปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้าร่วมแบบนี้ มักเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง¹²

อัลมอนต์ และโพลเวล (Almond and Powell) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ละเอียดชัดเจน โดยแบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ¹³

1. Conventional Forms
2. Unconventional Forms

โดยแต่ละรูปแบบยังจำแนกออกเป็นแบบย่อย ๆ อีกดังนี้ คือ

Conventional Forms

1. การออกเสียงเลือกตั้ง
2. การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
3. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ
5. การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง

---

¹² กิจกัณันต์ ษปัญญา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง: ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2547, หน้า 9 – 10.

¹³ G. A. Almond and B. G. Powell, **Comparative Political Today**, (Boston : Little Brown and Company Inc. , 1976), pp. 145 – 146.

Unconventional Forms

1. การยื่นข้อเรียกร้อง
2. การเดินขบวน
3. การเข้าประจันหน้ากัน
4. การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
5. การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
6. สงครามกองโจรและการปฏิบัติ

Cary ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 5 ลักษณะ ดังนี้¹⁴

1. เป็นสมาชิก (Membership)
2. เป็นผู้เข้าประชุม (Attendance at meeting)
3. เป็นผู้บริจาค (Financial Contribution)
4. เป็นกรรมการ (Membership on Committees)
5. เป็นประธาน (Leader)

ฮันติงตันและเนลสัน (Huntington & Nelson) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ได้เพิ่มเติมกิจกรรมทางการเมืองบางรูปแบบ โดยจัดแบ่งรูปแบบออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้¹⁵

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจกรรมการออกเสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2. การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมขององค์กร (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมก็ได้

---

¹⁴Cary, L.J. "The Role of the Citizen in C.D.Process", **Community Development as a Process**, (Columbia : University of Missouri Press. 1976), pp. 117.

¹⁵S. P. Huntington & J. M. Nelson, **Participation and Political Study**, (Cambridge : Cambridge University Press, 1982), pp. 12 – 13.

4. การติดต่อในบางประเด็น (Counteracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ทางการเป็นส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

5. การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึงกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น การก่อการรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เป็นต้น

จรรยา สุภาพ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ดังนี้ คือ¹⁶

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงซึ่งกำหนดให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ (Citizen) ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรงซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐ ประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการและกำหนดนโยบายรวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านาย (Lord) กับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองแก่ไพร่ (Vassal) ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปมีสิทธิเช่นนี้เหมือนกัน จึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่ยกย่องการปกครองให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมกนา คาร์ต้า (Magna – Carta) ขึ้นซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาลต่อมาโอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (Oliver Cromwell) ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการ

¹⁶จรรยา สุภาพ, *หลักรัฐศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า

ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนควรมีสิทธิมีตัวแทนในทางการเมืองประชาชนจึงขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาคและการนำเอาเจตนารมณ์ของส่วนร่วมในการปกครองตนเองตั้งแต่สมัยที่ แซมมวล อัดัม (Samuel Adams) ร่วมกับประชาชนเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และ โทมัส เพน (Thomas Paine) ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนระลึกและสำนึกถึงความสำคัญในการที่จะเข้าไปดำเนินการปกครองตนเอง โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนถึงระดับชาติ

เกษม อุทยานิน ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงของประชาชนในปัจจุบันไว้ดังนี้ คือ¹⁷

1. **การแสดงประชามติ (Referendum)** มีการให้ประชาชนเข้าร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกมีผลบังคับให้แก่อนที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติมาแล้ว ประชามตินี้ อาจจะมีทั้งแบบบังคับให้ประชาชนต้องแสดงประชามติและไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าจะมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2. **การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative)** เกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานแล้ว ได้แก่ การประชุมชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เหมือนกับวิธีการแบบประชุมชาวเมือง (Town-Meeting) ในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้องและลงมติในบัตรเลือกตั้งจุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง โดยไม่ต้องพึ่งความเห็นของสภา

3. **การเลือกออก (Recall)** เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

4. **การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite)** เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจปัญหานั้น ๆ ได้

5. **การเลือกตั้งตัวแทน (Election)** เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตัวแทนเพื่อไปทำหน้าที่บริหารงาน

¹⁷เกษม อุทยานิน, รัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า

ปัญหา เงินคล้าย และคณะ ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง และโดยอ้อม คือการพยายามกระทำ เพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล จะเป็นการติดต่อ โดยตรงกับตัวแทนรัฐบาล หรือสามารถเข้าไปดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยตนเอง เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม ได้แก่ วิธีการต่าง ๆ ที่ประชาชนใช้ แต่ไม่ใช่การติดต่อ โดยตรงกับตัวแทนรัฐบาล

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบปกติ มักจะกระทำโดยกลุ่มอิทธิพล ซึ่งจะมีทั้งการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เพื่อผลักดันหรือควบคุมทิศทางวิธีการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบทบาทนโยบาย เช่น การคุ้มครองแรงงานเด็ก สตรี ผู้บริโภค ฯลฯ

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบก้าวร้าว หรือพฤติกรรมทางการเมืองแบบไม่ปกติ เช่น การประท้วงเดินขบวน การจลาจล หรือการใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การก่อการร้ายที่มุ่งอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอิสระ สมัยใจ เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ตั้งใจ ถือเป็น การมีส่วนร่วม โดยมีได้ถูกบังคับ แต่เป็นการกระทำโดยสมัครใจตนเอง

5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบระดมหรือปลุกระดม การปลุกระดมทางการเมือง หมายถึงกระบวนการต่าง ๆ ผู้สมัครแข่งขันการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มบุคคล ผู้กระทำกิจกรรมทางการเมืองใช้ในการชักจูงให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองว่าเป็นการปลุกระดมโดยตรง เช่น การติดต่อตัว การรณรงค์หาเสียงแบบเคาะประตู การใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ หรือการปลุกระดมโดยทางอ้อมผ่านคนอื่น เช่น เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน

6. การมีส่วนร่วมแบบเต็ม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสามารถมีอำนาจเป็นผู้ตัดสินใจ สามารถกำหนดผลลัพธ์ได้ และการมีส่วนร่วมบางส่วนซึ่งบุคคลอาจจะมีความสามารถหรืออิทธิพลบางส่วนในการตัดสินใจ แต่ในขั้นสุดท้ายจะตกอยู่กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ¹⁸

2.2.4 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากจะมีการจัดรูปแบบการเข้าร่วมทางการเมืองและกลุ่มพฤติกรรมการเมืองแล้ว อาจแบ่งเป็นลำดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1. รับฟังข่าวสารทางการเมือง

¹⁸อาพร สุคนธ์ตันสุข, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2548, หน้า 19 – 21.

2. ออกเสียงลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการตีพิมพ์ประกาศสนับสนุน
เพื่อผู้อื่นทราบ โดยทั่วกัน
6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง
9. ช่วยผู้สมัครเลือกตั้งหาเสียง
10. เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ
11. เข้าร่วมส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
12. ช่วยหาเงินให้พรรค
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง

จากที่กล่าวมาทำให้เห็นว่า การออกเสียงลงคะแนน การแสดงความคิดเห็น และการติดตามผลทางการเมืองเป็นประเด็นที่สำคัญ จึงได้ให้ความใส่ใจในการนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ในครั้งนี้ 3 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และด้านการติดตามผลทางการเมือง ส่วนหัวข้ออื่นเป็นส่วนประกอบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่านั้น¹⁹

ณรงค์ สินสวัสดิ์ ได้จัดลำดับของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในแต่ละกิจกรรมว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนี้

- 0 ไม่ไปลงคะแนนเสียง
- 1 ไปลงคะแนนเสียง
- 2 การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์ ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง
ถกปัญหาการเมืองหรือคิดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง
- 3 ช่วยวางแผนเลือกตั้ง โฆษณาหาเสียง เช่น แจกใบปลิว

---

¹⁹จิโรโชค วีระสัย, สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538), หน้า 445 – 446.

4 เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกเทศมนตรี²⁰

ขัตติยา วรรณสุด ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยไว้ 3 ระดับ จากระดับต่ำไปหาระดับสูงและในแต่ละระดับยังจำแนกเป็นย่อย ๆ ดังนี้

1. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

- 1.1 ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- 1.2 ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไปเลือกตั้งเฉย ๆ โดยไม่มีเหตุผล
- 1.3 ระดับต่ำ ๆ ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง
- 1.4 ระดับต่ำกลาง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง
- 1.5 ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเสียงของตน คือพลังในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย บุคคลเหล่านี้จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเมืองมาก

2. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม แบ่งเป็น

- 2.1 ระดับปานกลางต่ำ ได้แก่ การเข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไปโดยมีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในนโยบายกลุ่ม
- 2.2 ระดับปานกลางกลาง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนสมาชิกคนอื่น
- 2.3 ระดับปานกลางสูง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจและมีโอกาสในการสร้างบารมีให้คนยอมรับ

3. การเข้าร่วมการเลือกตั้งเป็นผู้แทน ซึ่งอาจจะเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม แบ่งเป็น

- 3.1 ระดับสูงต่ำ ได้แก่ ระดับที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครให้เข้ารับการเลือกตั้งในนามของกลุ่มหรือพรรคได้
- 3.2 ระดับสูงปานกลาง ได้แก่ ระดับที่ผู้สมัครได้รับเลือก คือ
  - 3.2.1 ระดับท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเขต
  - 3.2.2 ระดับจังหวัด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
  - 3.2.3 ระดับชาติ ๆ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา

²⁰ ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณและเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542), หน้า 110.

3.3 ระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ตำแหน่งกรรมการ รัฐมนตรี เป็นต้น²¹

โดยสรุป ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงระดับพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกต่อกิจกรรมทางการเมือง โดยมีการจัดระดับการเข้าร่วมต่อกิจกรรมทางการเมืองว่ากิจกรรมใดที่มันคนให้ความสนใจมากและกิจกรรมใดที่คนไม่ให้ความสนใจ และยังอาจแบ่งเป็นลำดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก

2.2.5 ปัจจัยที่ทำให้มีส่วนร่วมทางการเมือง

ในการพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักวิชาการที่สนใจจะพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักวิชาการที่สนใจจะพิจารณาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยส่วนบุคคล ว่าเหตุใดบุคคลหนึ่งมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่ง ดังนี้

มิลบราท และโกเอล (Milbrath and Goel) ได้กล่าวถึงปัจจัย “ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแบ่งเป็นปัจจัยใหญ่ 2 ประการ” คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม (Environmental Stimuli) หมายถึงลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสถานภาพทางการเมือง (Political Situation) ซึ่งไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมไม่เท่ากัน เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factor) คือพันธุกรรมความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ และร่างกายและความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ปัจจัยส่วนบุคคลถือเป็นปัจจัยภายใน บุคคลที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 **ทรัพยากร** คือ ปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมืองได้ เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา และมีทักษะและทุนทรัพย์

---

²¹ ชาติติยา กรรณสูต, **สตรีกับการเมือง รวมบทความวิชาการ พัฒนาสังคม แนวคิดและการปฏิบัติกร,** (กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535), หน้า 128 – 130.

2.2 แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ชักจูงใจให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกทางกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงงานท้องถิ่น

2.3 โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสมมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปที่ถูกกล่าวถึง เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำสิ่งที่เป็้องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลและปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุราชการ/ประสบการณ์ทำงาน²²

เดวิด บาร์เบอร์ (Barber) ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง คือ

1. แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่ชักจูงใจให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการปรับปรุงท้องถิ่น เป็นต้น

2. โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสม มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรม

3. ทรัพยากร คือ ปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมืองได้ เช่น ความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา มีทักษะและทุนทรัพย์²³

เบอร์ฮาร์ท และคนอื่น (Burkhart et al) เสนอปัจจัยที่ทำให้บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. ความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น
2. ความต้องการที่อยากจะรู้จักกับบุคคลสำคัญ
3. ความต้องการที่จะทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อสังคม หรือกลุ่มของตน
4. ความต้องการได้มาซึ่งอำนาจ
5. ความต้องการได้มาซึ่งอิทธิพล
6. ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรี
7. ความต้องการที่จะตอบสนองสภาวะทางจิต
8. ความต้องการรายได้ที่สูงขึ้น²⁴

²²เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

²³เรื่องเดียวกัน, หน้า 21 - 22.

²⁴รังสิมันต์ บุญบรรณานนท์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลท่าเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์), 2537, หน้า 62.

แอลมอนด์ และเวอร์มา (Almond and Verba) กล่าวถึงปัจจัยของการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นก็ยิ่งตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อปัจเจกบุคคลมากกว่าที่ได้รับการศึกษาดำ
2. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นมักจะเห็นได้ว่าเป็นผู้สนใจข่าวสารการเมืองให้ความสนใจในการรณรงค์หาเสียงมากกว่าบุคคลที่ได้รับการศึกษาระดับต่ำกว่า
3. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นจะมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น
4. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นจะมีความคิดเห็นในเรื่องการเมืองกว้างขวางมากขึ้น
5. บุคคลที่มีการศึกษาสูงขึ้นมีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการถกเถียงหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น
6. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น จะสะดวกใจที่จะพูดคุยกับบุคคลอื่นถึงปัญหาบ้านเมือง ในขณะที่บุคคลที่ได้รับการศึกษาน้อยพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเมือง
7. บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงจะพิจารณาตนเองในฐานะที่จะสามารถมีอิทธิพลต่อรัฐบาลได้
8. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์กร
9. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความมั่นใจในการเข้าสังคมและเชื่อว่าบุคคลอื่นเป็นผู้มีคุณค่าและมีประโยชน์²⁵

2.2.6 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มิลส์ (Mills) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเริ่มจากขั้นต้นจนถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย (Goal-Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง เช่น การปกครองในระบบประชาธิปไตยสังคมนิยมและเผด็จการ ซึ่งมีลักษณะในการกำหนดเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป

---

²⁵ จูทามาต ประยูรทอง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2537, หน้า 28 – 29.

2. การแสวงหาวิถีทาง (Means) ของการนำไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือ การประหยักระยะทางสั้นและคุ้มค่า วิถีทางแสดงทิศทาง ซึ่งต้องมีข่าวสารการติดต่อที่ดีแล้ว พิจารณาหาหนทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดระดับของการมีส่วนร่วม

3. มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการอยู่ที่การกระทำ โดยประเมินจากสถานการณ์

4. มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี คือ การมีปฏิริยาทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองที่ดี และการเข้าถึงเพื่อให้ยูโกลัสศูนย์กลางอำนาจสำหรับการเจรจาต่อรอง

5. มีการระดมพลัง (Mobilization) คือ การเตรียมการในเชิงสมัครพรรคพวกและเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

6. มีการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ผลของกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

7. มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomina) ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเข้าร่วม ให้ดูปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยพิจารณาความสำเร็จจากผลทางการเมือง

8. การถดถอย (Regression) จะเกิดจากกรณีการข้ามมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่บรรลุวัตถุประสงค์ทำให้การข้ามมีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไปในขณะนี้

9. การปะทะ (Counteraction) ผลจากการถดถอยอาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่นที่เหนือกว่าได้²⁶

---

²⁶Mills, T.H. The Sociology of Small Groups, (New York : Free Press. 1967), pp. 37-48.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้กล่าวสรุปว่า การมีส่วนร่วมมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ยังไม่วิธีการใดที่จะบอกถึงขอบข่ายและความเข้มข้นในรูปแบบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เป็นลำดับขั้น ได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด เพราะว่ากรณีที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดพยายามที่จะทำให้เป้าหมายของพวกเขาประสบความสำเร็จได้นั้น ถ้าพวกเขาเห็นว่าอาจจะทำได้โดยวิธีการที่ไม่เป็นการเมือง หรือเห็นว่าวิธีการที่ไม่เป็นการเมืองดังกล่าวสามารถที่จะได้ผลดีกว่าวิธีการทางการเมืองแล้ว ก็อาจทุ่มเทให้กับวิธีการที่ไม่เป็นการเมืองได้ แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองบางประการ จำเป็นต้องใช้วิธีการทางการเมืองเท่านั้น จึงจะประสบความสำเร็จได้²⁷

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดความหมาย รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองข้างต้นผู้วิจัยได้สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมของประชาชนที่แสดงออกไม่ว่าจะแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือแสดงออกแบบทางตรงหรือทางอ้อม การออกไปใช้สิทธิทางการเมืองเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตัวเอง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ได้แก่ การไปใช้สิทธิทางการเมืองด้วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เป็นต้น

2. ด้านแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง การสนทนาแลกเปลี่ยนวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล รวมถึงการแสดงความคิดเห็นในการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นปากเสียงให้กับคนในชุมชน หรือนักการเมืองท้องถิ่นที่มาหาเสียงในชุมชน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงการเสนอความคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการของกิจกรรม เช่น การเสนอแนะทางเลือก การเสนอปัญหาและอุปสรรค

---

²⁷เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภการพิมพ์, 2526), หน้า 10.

3. ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต รวมถึงการวิเคราะห์ข่าวสารทางบ้านเมืองและในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น

4. การติดตามผลทางการเมือง หมายถึง การให้ความสนใจในการตรวจสอบ ควบคุมดูแล และติดตามการดำเนินงานของกิจกรรมตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงานของกิจกรรม รวมถึงการติดตามผลงานของนักการเมือง การติดตามผลงานของรัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศ ว่าได้ทำตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้หรือไม่ ตลอดจนถึงการตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง เป็นต้น

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

2.3.1 ความหมายและแนวคิดการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหากประเทศไทยมีการปกครองท้องถิ่นอย่างมั่นคงแล้ว ย่อมจะทำให้การปกครองในระบบการปกครองของประเทศนั้นมั่นคงด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมของท้องถิ่นเอง การปกครองท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือนสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยในทางปฏิบัติให้ประชาชนมีประสบการณ์ความรู้และความเข้าใจกลไกในการบริหารของการปกครองตนเองในระดับพื้นฐาน เพื่อให้พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับชาติ²⁸

ประธาน คงฤทธิศึกษากร กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบอบการปกครองที่ต่อเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้ จากนิยามและความหมายที่กล่าวมา พอที่จะอธิบายถึงหลักการปกครองท้องถิ่นได้ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของชุมชนหนึ่งๆ ซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกันทางด้านความเจริญ จำนวนประชาชนและขนาดพื้นที่
2. องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
3. มีองค์กรที่จำเป็น และมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง
4. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจจะร่วมในกิจกรรมการปกครองตนเองในท้องถิ่นทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งเป็นส่วนช่วย

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเกิดความสำนึกในความสำคัญในสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของตนเอง ตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนร่วม²⁹

วิท (Wit) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน³⁰

อุทัย หิรัญโต นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กรมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น³¹

โดยสรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่รัฐบาลหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตนเอง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ยังถูกควบคุมภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลที่ยังกำกับดูแล

---

²⁹ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2526), หน้า 8.

³⁰ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์, 2539), หน้า 23.

³¹อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, อ้างแล้ว, หน้า 2.

2.3.2 หลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

หลักการสำคัญในการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. การจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเอง ด้วยการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ
2. ต้องมีองค์กรที่สำคัญซึ่งหมายถึงสภาท้องถิ่นเพื่อสถาบันในการแสดงเจตจำนงของคนในท้องถิ่น
3. ต้องมีเขตพื้นที่ในการบริหาร และความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ให้โดยกฎหมายและเขตพื้นที่จะต้องสอดคล้องกับงบประมาณหรือรายได้เพื่อการบริหารของตนอย่างเพียงพอ
4. ต้องให้องค์กรที่จัดตั้งเพื่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ มีสภาพนิติบุคคลเพื่อความสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง
5. ต้องให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นมีรายได้และมีอำนาจในการจัดทำงบประมาณเพื่อบริหารงานในท้องที่รับผิดชอบของตนได้
6. ต้องไม่ให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่ในสายการบังคับบัญชาหรืออยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาของหน่วยการปกครองทางราชการ หรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อควมมีอิสระในการปกครองตนเอง แต่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องอยู่ในการยินยอมหรือการกำกับดูแลของรัฐ จะปลอดจากการควบคุมของรัฐไม่ได้
7. ต้องมีอำนาจในการตราบัญญัติของท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายท้องถิ่น และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่บทบัญญัติท้องถิ่นจะขัดหรือละเมิดบทบัญญัติหรือกฎหมายของรัฐไม่ได้
8. ต้องให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นสถาบันทางการเมือง การปกครองและจะต้องได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นนั้น³²

---

³² กฤติชัย เพ็ญศิริ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2548, หน้า 34.

2.3.3 ความหมายและแนวคิดการกระจายอำนาจ

ชานาญ ยูวบูรณ์ ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจไว้ 2 แนว คือ แนวทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมาย 2 กิจการ คือ

1. การกระจายอำนาจตามกิจการ (decentralization by function) หลักการมอบอำนาจให้องค์กรราชการจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้สมควรแก่เทคนิคของงานนั้น ๆ เช่น School District ในสหรัฐอเมริกา Highway and Transportation Committee ในประเทศอังกฤษ

2. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (decentralization by territory) หมายถึงการมอบอำนาจให้ท้องถิ่น จัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประเภทในการปกครองตนเอง³³

ประยูร กาญจนดุล ได้ให้ความหมายหลักการกระจายอำนาจการปกครอง หมายถึงการกระจายอำนาจในการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่าง โอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นฝึกหัดจัดทำ ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นของตนเอง³⁴

วรพจน์ วิสสุตพิชญ์ ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจว่า คือการโอนกิจการบริหารราชการจากรัฐ คือ องค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนที่ตั้งในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง³⁵

โดยสรุป การกระจายอำนาจ หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจในลักษณะที่อำนาจจากส่วนการมอบอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารกิจการสาธารณะต่อท้องถิ่นหรือในชุมชนของตัวเอง เป็นต้น

³³ชานาญ ยูวบูรณ์, การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจทางการปกครองของไทย, (พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2503), หน้า 9.

³⁴ประยูร กาญจนดุล, คำบรรยายกฎหมายปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 42.

³⁵วรพจน์ วิสสุตพิชญ์, หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจและหลักการกระจายอำนาจ, (กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการรายวัน, 2537), หน้า 11.

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.4.1 การจัดตั้งเทศบาล

โครงการจัดตั้งเทศบาลนั้น ได้เริ่มมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่มีเหตุการณ์จำเป็นเมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดขึ้นและต่อจากนั้น ในปีพ.ศ. 2476 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ทำให้เทศบาลเกิดขึ้นนับแต่นั้นเป็นต้นมา และได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาลกันต่อมาหลายครั้งหลายหน และในปัจจุบันได้ยึดหลักหลักพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นหลัก และโดยกฎหมายกำหนดให้เทศบาลเป็นทบวงทางการเมืองที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล การเปลี่ยนแปลงเขตฐานะการจัดตั้ง และการยุบเลิกเทศบาลจะต้องจัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา การจัดตั้งเทศบาลนั้น ระบบเทศบาลของไทยให้จัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยอาศัยหลักการ ดังนี้

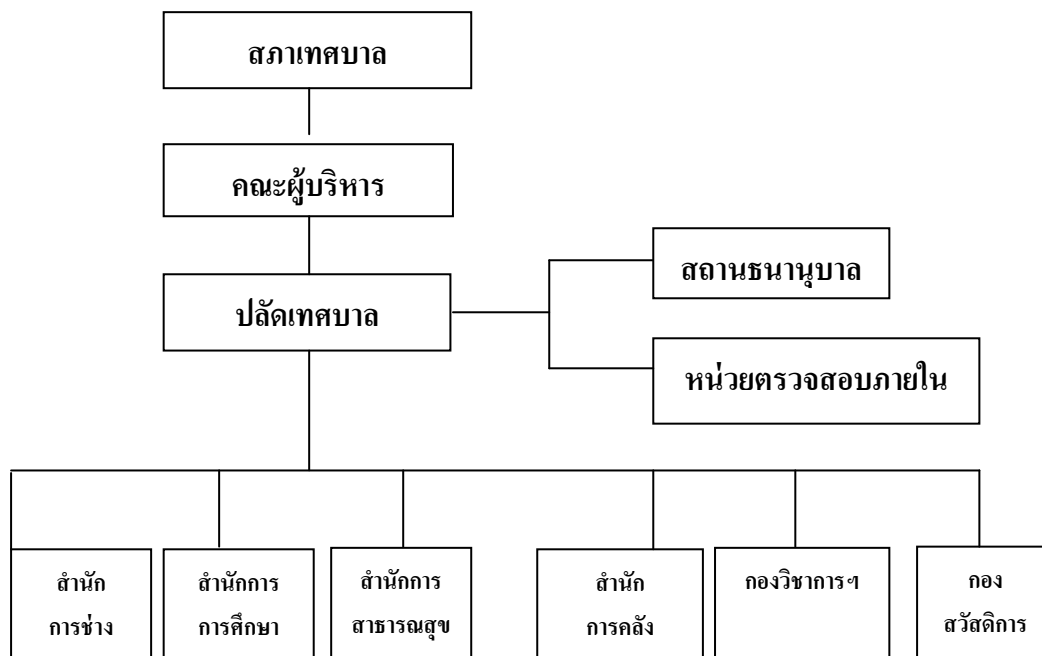
1. เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นมาเป็นเทศบาลตำบล โดยถือเกณฑ์ว่าเป็นท้องถิ่นที่มีความเจริญ มีประชาชนหนาแน่นและมีรายได้พอสมควร ซึ่งเป็นการบัญญัติอย่างกว้าง ๆ

2. เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นซึ่งมีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป โดยราษฎรเหล่านั้นอยู่หนาแน่นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าสามพันคนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานี้ได้ระบุชื่อและเขตเทศบาลด้วย

3. เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป โดยราษฎรเหล่านั้นอยู่หนาแน่นเฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าสามพันคนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร ทั้งมีรายได้พอสมควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานี้ได้ระบุชื่อและเขตเทศบาลด้วย³⁶

³⁶ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า 126.

โครงสร้างเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

แผนภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างเทศบาลนครขอนแก่น

ปี พ.ศ.	จำนวนพนักงานเทศบาล สามัญ	จำนวนลูกจ้างประจำ	จำนวนพนักงานครู เทศบาล
2538	188	130	-
2539	190	128	-
2540	177	126	459
2541	180	87	447
2542	192	80	447
2543	185	60	447
2544	180	60	447
2545	173	59	434
2546	178	58	434
2547	200	53	449
2548	199	47	535
2549	205	42	535
2550	235	36	527
2551	271	33	535
2554	282	33	453

จำนวนพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2554

2.4.2 ประวัติเทศบาลนครขอนแก่น

เทศบาลนครขอนแก่น เดิมเป็นเทศบาลเมืองจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา การจัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2478

นายกเทศมนตรีคนแรก คือ พระเสนาราชภักดี เข้าดำรงตำแหน่ง เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2478 โดยมีศาลาเทศบาลเมืองขอนแก่นเป็นที่ทำการ ตั้งอยู่ในที่ดินราชพัสดุแปลงที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ในขณะนั้น อยู่ทางทิศใต้ด้านตะวันตกของถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น ตรงข้ามกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่นในปัจจุบัน จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2492 จึงได้ย้ายที่ทำการไปอยู่ในที่ดินแปลงที่ตั้งสถานีอนามัยและสถานีดับเพลิงด้านตะวันออกของถนนกลางเมือง อยู่ตรงข้ามกับโรงเรียนขอนแก่นวิทยายนมาจนถึง พ.ศ. 2508 เป็นเวลา 16 ปี ต่อมากระทรวงมหาดไทยให้สำนักงานเทศบาลเมืองขอนแก่นใช้อาคารร่วมกับอำเภอเมืองขอนแก่น จึงได้ย้ายมาอยู่อาคารเดียวกับที่ว่าการอำเภอเมืองขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2508 จนถึงวันที่ 21 ตุลาคม 2527 รวมเป็นเวลา 19 ปี และในปี พ.ศ. 2527 สำนักงานเทศบาลเมืองขอนแก่นได้ก่อสร้างขึ้นใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 3/3 ถนนประชาสำราญ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยได้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2527 จนถึงปัจจุบัน

เมื่อพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น พ.ศ.2478 เขตเทศบาลมีพื้นที่ 4.031 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรด	ตำบลศิลา
ทิศใต้	จรด	ตำบลกุดกว้าง
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลพระลับ , ตำบลหนองแสง
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลเมืองเก่า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกเขตเทศบาลออก ให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันมีพื้นที่ 46 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรด	ตำบลศิลา
ทิศใต้	จรด	ตำบลเมืองเก่า
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลพระลับ
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลบ้านเป็ด

ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลนครขอนแก่น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 112 ตอนที่ 40 ก ลงวันที่ 24 กันยายน 2538 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2538 เป็นต้นไป

สภาพพื้นที่ : เทศบาลนครขอนแก่น ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 46 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 28,750 ไร่ อยู่ในระดับความสูงประมาณ 155 – 160 เมตร จากระดับน้ำทะเล ลักษณะทั่วไปเป็นที่ราบและลาดชันขึ้นไปทางทิศเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของบริเวณมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.4.3 กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. **ด้านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง** คือ การออกไปใช้สิทธิทางการเมืองเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตัวเอง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ได้แก่ การไปใช้สิทธิทางการเมืองด้วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น พนักงานเทศบาลมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ

1.1 **ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง** คือ มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทางรายการวิทยุกับสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น มีการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

ออกเสียงลงคะแนน ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง ชักชวนให้ไปเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนเพื่อผู้อื่นทราบโดยทั่วกัน

1.2 เป็นผู้มีบทบาทในชุมชน พนักงานเทศบาลมีการทำงานในลักษณะที่ร่วมกับกลุ่มชุมชน ผู้นำชุมชนทุกชุมชน ติดต่อประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชน เป็นต้น

1.3 เป็นผู้ประท้วง คือ มีการเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (บางกรณีที่ทำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง เป็นการเดินประท้วงในลักษณะที่เปิดเผยต่อสาธารณะชน เพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องและเป็นธรรม

1.4 การติดต่อกับทางราชการ คือ เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการ หัวหน้าหน่วยงานในส่วนต่าง ๆ เป็นการติดต่อประสานงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

1.5 เป็นผู้สื่อข่าว คือ มีการเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายเพื่อแจ้งให้ทราบ การเข้าร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนพนักงานด้วยกัน เป็นต้น

2. ด้านแสดงความคิดเห็นทางการเมือง คือ

2.1 พนักงานเทศบาลมีการสนทนาแลกเปลี่ยน วิพากษ์ วิวิจารณ์ เกี่ยวกับเรื่องการเมือง การทำงานของนักรการเมือง

2.2 พนักงานเทศบาลร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงานของนักรการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นปากเสียงให้กับคนในชุมชน หรือนักรการเมืองท้องถิ่นที่มาหาเสียงในชุมชน

2.3 พนักงานเทศบาลร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมถึงการเสนอความคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการของกิจกรรม เช่น การเสนอแนะทางเลือก การเสนอปัญหาและอุปสรรค เช่น การร่วมสังเกตการณ์ การลงประชามติร่วมลงชื่อเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.4 พนักงานเทศบาลแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยร่วมกันถกเถียงเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวกับการเมือง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศ เช่น ถกเถียงเรื่อง เศรษฐกิจตกต่ำ นโยบายของรัฐบาล เป็นต้น

3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง คือ

3.1 พนักงานเทศบาลให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยติดตามผลทางการเมืองโดยสื่อต่าง ๆ สิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และตลอดจนให้ความสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง หรือชุมชนต่าง ๆ

4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง คือ

4.1 พนักงานเทศบาลให้ความสนใจในการตรวจสอบ ควบคุมดูแลและติดตามการดำเนินงานของกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงานของกิจกรรม รวมถึงการติดตามผลงานของนักการเมือง การติดตามผลงานของรัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศ ว่าได้ทำตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้หรือไม่ ตลอดจนถึงการตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ดังนี้

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า 1.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีอายุราชการน้อยกว่า 16 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป 2.) เปรียบเทียบผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และรายได้ต่อเดือนต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทำตามหน้าที่ไม่ได้เกิดจากจิตสำนึก ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ด้านการติดตามผลทางการเมือง พนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานี มีภาระหน้าที่ประจำมากจนไม่สามารถติดตามตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลได้มากนักและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาล

นครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้เกิดจิตสำนึกในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรเปิดโอกาสให้พนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานีแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยปราศจากการครอบงำของกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมือง ควรเปิดโอกาสให้พนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ติดตามตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างแท้จริง³⁷

ขนิษฐา หอมตะโก ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาทมากที่สุด การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบผลสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน มีปัญหาการเดินทางไปใช้สิทธิของผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ประชาชนไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ขาดงบประมาณและอุปกรณ์ในการรับข้อมูลข่าวสาร แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสใช้สิทธิ์ ในหน่วยเลือกตั้งที่ใกล้บ้านให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และควรตั้งงบประมาณในการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างถูกต้อง³⁸

ลัดดาวัลย์ กาศิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลตำบลลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1.ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำตาเสา มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ทั้งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการติดตามและตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านการบริหารตามลำดับ 2.ประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกันมีส่วนร่วม

³⁷พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 135 หน้า.

³⁸ขนิษฐา หอมตะโก, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง ท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2552, 164 หน้า.

ทางการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน 3.ประชาชนมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้คือ 1) การเลือกตั้งควรมีการรณรงค์เรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง 2) การบริหารควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับทราบแนวทางต่าง ๆ 3) การเข้าร่วมกิจกรรมควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง และ 4) ควรมีช่องทางให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของเทศบาล³⁹

ชนาศักดิ์ สระทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปากนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านข้อคิดเห็นและความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง ด้านบทบาทในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง แต่หากพิจารณาตามสถานภาพทั่วไป พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง และผู้ที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับสูงส่วนปัญหาที่มีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ผู้ที่เป็นนักเรียน, นักศึกษาซึ่งมีจำนวนร้อยละ 10.8 ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าเยาวชนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชน และพบว่าส่วนหนึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมือง ไม่ได้ติดตามข่าวสารหรือการดำเนินงานของกลุ่มการเมือง ส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ทำงานทางการเมือง มีข้อเสนอแนะว่าควรรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับเรื่องการเมือง สิทธิและหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น⁴⁰

วิโรจน์ มุมนะจิตต์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1.ข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.68 มีอายุ

³⁹ ลัดดาวัลย์ กาศิ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลตำบลลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 78 หน้า.

⁴⁰ ชนาศักดิ์ สระทอง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 137 หน้า.

31-40 ปี และอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.79 เท่ากัน มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 77.89 มีตำแหน่ง ระดับซี 5-6 คิดเป็นร้อยละ 57.14 และมีรายได้ต่อเดือน 21,501 บาท ขึ้นไปเป็นร้อยละ 32.72 2.ข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง แต่พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับบางครั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ด้านความสนใจที่จะเข้าร่วมมีบทบาททางการเมือง อยู่ในระดับนานๆครั้ง 3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน แต่ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกัน ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความสนใจที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองแตกต่างกัน แต่ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน 4. ข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี ได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญคือ (1) ด้านความสนใจที่จะเข้าร่วมมีบทบาททางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง บางครั้งถูกจำกัดด้วยคำว่าความเป็นข้าราชการ ไม่มีเสรีภาพเท่าที่ควร เช่น การเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหของท้องถิ่น จะถูกมองว่าไม่เป็นกลางทางการเมืองมักถูกกล่าวหาว่าวางตัวไม่เป็นกลาง (2) วันเลือกตั้งตรงกับวันปฏิบัติงานนอกเวลาราชการจึงไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และได้รับเสนอแนวทางแก้ไขที่สำคัญคือ (1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองโดยการส่งเสริมให้ความรู้ข่าวสารทางการเมืองพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆ จัดเวทีในการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง และส่งเสริมการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ควรมีกิจกรรมสนับสนุนการเมืองให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับ (2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ แจ้งเจ้าหน้าที่ให้เห็นประโยชน์ของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกระดับ และแจ้งโทษหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าหรือควรให้เจ้าหน้าที่สามารถลงคะแนนเลือกตั้งในพื้นที่ที่ทำงานอยู่⁴¹

⁴¹วิโรจน์ มุมานะจิตต์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชลบุรี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 107 หน้า.

อดิศร ถาวรมาศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า 1.) พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรามีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านทัศนคติทางการเมือง ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง และด้านแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองตามลำดับ 2.) จากการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ลำภูรา ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ 2.1 ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารได้ให้ข้อเสนอแนะไว้คือ พนักงานการไฟฟ้าควรมีการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองตามหนังสือพิมพ์และวารสาร ทั้งที่ทำงานและที่บ้าน 2.2 ด้านการคัดเลือกตัวแทนทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างได้เสนอไว้คือพนักงานไฟฟ้าควรสรรหาตัวแทนทางการเมืองด้วยการคัดเลือกคนที่ดี เพราะตัวแทนทางการเมืองถือว่าเป็นคนที่สำคัญในการบริหารประเทศ 2.3 ด้านกิจกรรมทางการเมืองกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้คือ พนักงานการไฟฟ้าควรมีกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน เช่น การแสดงความคิดเห็นการร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมทางการเมือง 2.4 ด้านการตรวจสอบทางการเมืองกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้คือ พนักงานการไฟฟ้าต้องมีบทบาทในการตรวจสอบนักการเมืองในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสในการทำงานทางการเมือง⁴²

สมคิด ปานเพชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า 1) ในภาพรวมผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ส่วนด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้นำท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

---

⁴²อดิศร ถาวรมาศ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 87 หน้า.

ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การอบรมเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ส่วนเพศ อายุ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง⁴³

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีหลักและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ คือ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง และการติดตามผลทางการเมือง ซึ่งเป็นรูปแบบที่สำคัญของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศ หรือท้องถิ่น

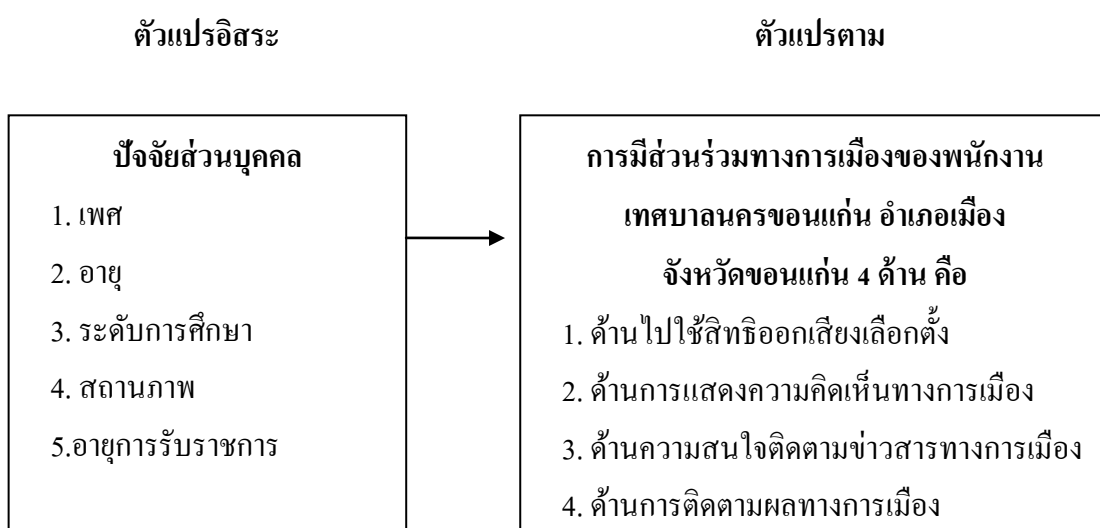
---

⁴³สมคิด ปานเพชร, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น:ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2545, 109 หน้า.

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าทบทวนเอกสาร ทฤษฎีแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ มิลบราท (Milbrath)⁴⁴ และ เกษม อุทยานิน⁴⁵ นำมาสังเคราะห์ ประยุกต์เข้าเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยแนวทางในการศึกษาวิจัยจึงได้กรอบแนวคิดที่จะศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการติดตามผลทางการเมือง โดยเขียนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

⁴⁴Milbrath, อังโน กิจภูกันส์ ยศปัญญา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”, อ้างแล้ว, หน้า 15.

⁴⁵เกษม อุทยานิน, รัฐศาสตร์, อ้างแล้ว, หน้า 19.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การวัดค่าตัวแปร
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ พนักงานเทศบาลสามัญสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 282 คน

3.1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือพนักงานเทศบาล จำนวน 164 คน โดยการใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Taro Yamane)¹ ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

---

¹ตำริง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547), หน้า 103.

$$n = \frac{N}{1 + N(d)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = ประชากรทั้งหมด จำนวน

d = ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างกันไป

ทุกประการไม่เกินร้อยละ 5 หรือ .05

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง } n &= \frac{282}{1 + 282 (.05)^2} \\ &= 164 \end{aligned}$$

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ คือ การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง ตามวิธีการของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) จากพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ พนักงานเทศบาลสามัญสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 282 คน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 164 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายก็คือ เมื่อพบพนักงานเทศบาลคนไหนที่เป็นพนักงานเทศบาลก็สุ่มคนนั้นเป็นตัวอย่างให้ได้ตามจำนวนที่ต้อง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลพื้นฐานของพนักงานเทศบาลสามัญ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการรับราชการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านการติดตามผลทางการเมือง	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง	จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการติดตามผลทางการเมือง

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์
4. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและผ่านการแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง และความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการตอบแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruency : IOC) การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC จำนวนได้ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ²
โดยที่	+1	แน่ใจว่าสอดคล้อง	
	0	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	
	-1	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง	

โดยเลือกข้อความที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

3.4.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานเทศบาลสามัญตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 ชุด เพื่อนำข้อมูลมาหาคุณภาพแบบสอบถาม

2. นำแบบทดสอบไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าคงที่ภายในเนื้อหาเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยการใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัย ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ .70 จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยง โดยใช้สูตร คือ

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม หาความเที่ยงภายใน โดยหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตร³ คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ

α	=	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
k	=	จำนวนของเครื่องมือวัด
$\sum S_i^2$	=	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

²ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมณ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

³บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 99.

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ สามารถหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ .933 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้
4. นำเครื่องมือที่ทดลองแล้วพร้อมผลการทดสอบนำเสนออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์ และอาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์ร่วม ก่อนนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล
5. จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริง และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวัดค่าตัวแปร

3.5.1 การวัดค่าตัวแปรอิสระ ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ พิจารณาแบ่งกลุ่มเพศ เป็น กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง รวมเป็น 2 กลุ่ม

อายุ พิจารณาจากอายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. 21-30 ปี 2. 31-40 ปี 3. 41-50 ปี 4. 51-60 ปี ขึ้นไป

สถานภาพ พิจารณาตามสถานะของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. โสด 2. สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน 3. หม้าย/หย่าร้าง 4. สมรสแล้วแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา พิจารณาจากระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1. มัธยมศึกษาตอนต้น 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย 3. ปริญญาตรี 4. สูงกว่าปริญญาตรี 5. อื่น ๆ ระบุ

อายุการรับราชการ พิจารณาจากความเชี่ยวชาญในการทำงานหรือระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. 1-3 ปี 2. 4-6 ปี 3. 7-9 ปี 4. 10 ปี ขึ้นไป

3.5.2 การวัดค่าตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4 ด้าน 1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง

โดยคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) การสร้างคำถามตามแนวของ Likert มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้ค่าดังนี้ คือ

1 คะแนน	เท่ากับ	น้อยที่สุด
2 คะแนน	เท่ากับ	น้อย
3 คะแนน	เท่ากับ	ปานกลาง
4 คะแนน	เท่ากับ	มาก

5 คะแนน เท่ากับ มากที่สุด
 โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับเพื่อแปรผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยจากสูตร
 ดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5-1}{5} = .80$$

แบ่งคะแนนตามระดับได้ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1.00-1.80	น้อยที่สุด
1.81-2.60	น้อย
2.61-3.40	ปานกลาง
3.41-4.20	มาก
4.21-5.00	มากที่สุด

3.5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 2 ตัวแปรโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ทดสอบความสัมพันธ์

1) ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอายุการรับราชการ

2) ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง โดยนำคะแนนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเป็นกลุ่มเพื่อให้อยู่ในอันดับสเกล มีเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน ดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ค่าคะแนนที่ได้สูงสุด คือ 141

ค่าคะแนนที่ได้ต่ำสุด คือ 58

จำนวนชั้นที่ต้องการแบ่ง คือ 3 ชั้น

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{141 - 58}{3} = 28$$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น - 1)⁴

ช่วงคะแนน	แปลผล
58-85	น้อย
86-113	ปานกลาง
114-141	มาก

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 แหล่งข้อมูล

รวบรวมและจัดเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามให้กับพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.6.2 ขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

⁴เรื่องเดียวกัน หน้า 108.

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล หากแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมีข้อมูลไม่สมบูรณ์ก็จะได้ส่งให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใหม่อีกรอบจนครบสมบูรณ์และถูกต้อง

4. นำข้อมูลเหล่านั้นที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประมวลผลต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอายุการรับราชการ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางพร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1. ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง 4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการ วิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.8.1 สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย สถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.8.2 สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พร้อมทั้งได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สถานภาพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และอายุการรับราชการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 164 คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรูปแบบของตารางพร้อมคำบรรยายได้ตาราง ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
df.	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการรับราชการ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางพร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มี 4 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการติดตามผลทางการเมือง ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการ วิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอายุการรับราชการ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	71	43.30
หญิง	93	56.70
รวม	164	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 และเป็นเพศชาย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 30 ปี	42	25.60
31 - 40 ปี	73	44.50
41 - 50 ปี	39	23.80
51 – 60 ปี	10	6.10
รวม	164	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมา คือ อายุ 20-30 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 และอายุ 41-50 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	68	41.50
สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน	69	42.10
หม้าย/หย่าร้าง	14	8.50
สมรสแล้วแยกกันอยู่	13	7.90
รวม	164	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมา คือ สถานภาพโสด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	3.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	7.30
ปริญญาตรี	101	61.60
สูงกว่าปริญญาตรี	25	15.20
อื่น ๆ ระบุ	20	12.20
รวม	164	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 และ อื่น ๆ ระบุ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุการรับราชการ

อายุการรับราชการ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 3 ปี	29	17.70
4 – 6 ปี	51	31.10
7 – 9 ปี	29	17.70
10 ปีขึ้นไป	55	33.50
รวม	164	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีอายุการรับราชการ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมา คือ อายุการรับราชการ 4-6 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 และอายุการรับราชการ 1-3 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการติดตามผลทางการเมือง ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	3.34	0.62	ปานกลาง
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	3.11	0.92	ปานกลาง
3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.31	0.84	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง	3.24	0.84	ปานกลาง
รวม	3.25	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ด้านการติดตามผลทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การไปเลือกตั้งถือเป็นสิทธิของท่านตามรัฐธรรมนูญ	2.73	0.55	ปานกลาง
2. ท่านมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกตั้งโดยอิสระ	2.79	0.53	ปานกลาง
3. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ทุกครั้ง	2.84	0.52	ปานกลาง
4. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทุกครั้ง	3.77	1.05	มาก
5. ท่านได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง	3.75	1.08	มาก
6. ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากนโยบายพรรคการเมืองเป็นหลัก	3.61	1.02	มาก
7. ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยดูที่ผลงานและนโยบายของพรรคการเมือง	3.63	1.00	มาก
8. ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.59	0.98	มาก
รวม	3.34	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 รองลงมา คือ ท่านได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยดูที่ผลงานและนโยบายของพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองต่อนักการเมืองที่มาหาเสียง	3.09	1.15	ปานกลาง
2. ท่านได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน	3.41	1.02	มาก
3. ท่านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว	3.34	0.98	ปานกลาง
4. ท่านได้อธิบายหรือชี้แจง นโยบายของนักการเมืองพรรคการเมืองแก่บุคคลอื่นเพื่อเป็นทางเลือก	3.21	1.03	ปานกลาง
5. ท่านได้มีการเสนอแนะให้ผู้อื่นลงคะแนนเลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีประสิทธิภาพ	3.37	1.04	ปานกลาง
6. ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ต	2.90	1.18	ปานกลาง
7. ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านรายการโทรทัศน์	2.80	1.28	ปานกลาง
8. ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านรายการวิทยุ	2.76	1.32	ปานกลาง
รวม	3.11	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รองลงมาคือ ท่านได้มีการเสนอแนะให้ผู้อื่นลงคะแนนเลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และท่านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง

ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ท่านได้ชักชวนให้ผู้อื่นไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	2.96	1.20	ปานกลาง
2. ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์	3.74	0.94	มาก
3. ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์	3.52	0.98	มาก
4. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ	3.26	1.13	ปานกลาง
5. ท่านได้ติดตามหรือชมการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร	3.34	1.04	ปานกลาง
6. ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ตเป็นประจำทุกวัน	3.03	1.11	ปานกลาง
รวม	3.31	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือ ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และท่านได้ติดตามหรือชมการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการติดตามผลทางการเมือง

ด้านการติดตามผลทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ท่านได้ร่วมติดตามข่าวสารของนักการเมืองที่ท่านเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนท่านอยู่เป็นประจำ	3.24	1.02	ปานกลาง
2. ท่านติดตามผลการทำงานของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งว่าได้ทำตามนโยบายที่ใช้ตอนหาเสียง	3.42	0.92	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมติดตามผลทางการเมืองกับบุคคลอื่นเสมอ	3.29	0.96	ปานกลาง
4. ท่านได้ร่วมติดตามผลทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเสมอ	3.35	0.94	ปานกลาง
5. ท่านได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละพรรคการเมืองเสมอ	3.05	1.12	ปานกลาง
6. ท่านสนใจติดตามสรุปผลการเลือกตั้งตามสื่อต่าง ๆ	3.39	1.02	ปานกลาง
7. ท่านตรวจสอบการทำงานของพรรคการเมืองตามนโยบายที่หาเสียง	3.21	1.10	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมในการร้องเรียนเมื่อตรวจพบการทุจริตของนักการเมือง	2.93	1.21	ปานกลาง
รวม	3.24	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านติดตามผลการทำงานของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งว่าได้ทำตามนโยบายที่ใช้ตอนหาเสียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 รองลงมาคือ ท่านสนใจติดตามสรุปผลการเลือกตั้งตามสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และท่านได้ร่วมติดตามผลทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการมีส่วนร่วม	เพศ	
	ชาย	หญิง
น้อย	28.20	34.40
ปานกลาง	39.40	45.20
มาก	32.40	20.40
รวม (จำนวน)	100.00 (71)	100.00 (93)

Chi-Square = 3.054

Df. = 2

Sig. = .217

จากตารางที่ 4.11 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชาย และเพศหญิงในระดับการมีส่วนร่วมมาก พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า เพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.40 รองลงมา คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 20.40 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการมีส่วนร่วม	อายุ			
	20 – 30 ปี	30 - 40 ปี	41 – 50 ปี	51 – 60 ปี
น้อย	23.80	38.40	25.60	40.00
ปานกลาง	47.60	41.10	46.20	20.00
มาก	28.60	20.50	28.20	40.00
รวม (จำนวน)	100.00 (42)	100.00 (73)	100.00 (39)	100.00 (10)

Chi-Square = 5.897

Df. = 6

Sig. = .435

จากตารางที่ 4.12 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ ในระดับการมีส่วนร่วมมาก พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุ 51-60 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คืออายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.60 และ อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.20 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรอายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรอายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 สถานภาพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการมีส่วนร่วม	สถานภาพ			
	โสด	สมรสแล้ว อยู่ด้วยกัน	หม้าย/หย่า ร้าง	สมรส แล้ว แยกกัน อยู่
น้อย	33.80	33.30	28.60	15.40
ปานกลาง	45.60	36.20	57.10	46.20
มาก	20.60	30.40	14.30	38.50
รวม (จำนวน)	100.00 (68)	100.00 (69)	100.00 (14)	100.00 (13)

Chi-Square = 5.655

Df. = 6

Sig. = .463

จากตารางที่ 4.13 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพในระดับการมีส่วนร่วมมาก พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าสถานภาพสมรสแล้วแยกกันอยู่ มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมา คือสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 30.40 และสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 20.60 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วย ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่าตัวแปร สถานภาพกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรสถานภาพกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการ มีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา				
	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ ระบุ
น้อย	83.30	16.70	31.70	32.00	25.00
ปานกลาง	0.00	50.00	44.60	56.00	25.00
มาก	16.70	33.30	23.70	12.00	50.00
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(6)	(12)	(101)	(25)	(20)

Chi-Square = 19.955

DF. = 8

Sig. = .011

จากตารางที่ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาในระดับการมีส่วนร่วมมาก พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการศึกษา อื่น ๆ ระบุ มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 33.30 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.80 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วย ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมมากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 อายุการรับราชการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุการรับราชการกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการมีส่วนร่วม	อายุการรับราชการ			
	1 – 3 ปี	4 – 6 ปี	7 – 9 ปี	10 ปีขึ้นไป
น้อย	34.50	35.30	27.60	29.10
ปานกลาง	44.80	45.10	37.90	41.80
มาก	20.70	19.60	34.50	29.10
รวม (จำนวน)	100.00 (29)	100.00 (51)	100.00 (29)	100.00 (55)

Chi-Square = 2.959

DF. = 6

Sig. = .814

จากตารางที่ 4.15 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุการรับราชการในระดับการมีส่วนร่วมมาก พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุการรับราชการ 7 – 9 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คือ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.10 และ 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.70 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วย ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรอายุการรับราชการ กับการมีส่วนร่วมมากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรอายุการรับราชการกับการมีส่วนร่วมมากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	Chi-Square	Significance	ผลการทดสอบ
เพศ	3.054	.217	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	5.897	.435	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพ	5.655	.463	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา	18.538	.011	มีความสัมพันธ์
อายุการรับราชการ	2.959	.814	ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม พบว่า ตัวแปร ระดับการศึกษา กกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ และอายุการรับราชการ กกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพ และอายุการรับราชการ กกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

**ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร
ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการติดตามผลทางการเมือง ผลการวิจัย ดังนี้

**ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร
ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง**

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นหน้าที่ของทุกคน	13
2.	ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	10
รวม		23

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มากที่สุด คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ของทุกคน มีจำนวน 13 คน รองลงมา คือ ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีจำนวน 10 คน ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร
ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการแสดงความคิดเห็นของทาง
การเมือง**

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	15
2.	การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการแลกเปลี่ยน พุดคุย ชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของนักการเมืองและพรรคการเมือง	7
รวม		22

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มากที่สุด คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ มีจำนวน 15 คน รองลงมา คือ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการแลกเปลี่ยน พูดคุย ชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของนักการเมืองและพรรคการเมือง มีจำนวน 7 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง สื่อดึงให้ข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง และชัดเจน	19
รวม		19

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง คือ การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง สื่อดึงให้ข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง และชัดเจน มีจำนวน 19 คน

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร
ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการติดตามผลทางการเมือง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	พนักงานเทศบาลได้ติดตามผลทางการเมืองอยู่เป็นประจำ	15
	รวม	15

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการติดตามผลทางการเมือง คือ พนักงานเทศบาลได้ติดตามผลทางการเมืองเป็นประจำ มีจำนวน 15 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น นี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 164 คน ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .933

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) โดยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 56.70 อายุ 20-40 ปี ร้อยละ 44.50 สถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 42.10 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 61.60 และอายุการรับราชการ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.50

5.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการติดตามผลทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิออกเสียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 รองลงมา คือ ท่านได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยดูที่ผลงานและนโยบายของพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ตามลำดับ

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิออกเสียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รองลงมาคือ ท่านได้มีการเสนอแนะให้ผู้อื่นลงคะแนนเลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และท่านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ตามลำดับ

3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิออกเสียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือ ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และท่านได้ติดตามหรือชมการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ตามลำดับ

4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิออกเสียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านติดตามผลการทำงานของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งว่าทำตามนโยบายที่ใช้ตอนหาเสียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 รองลงมาคือ ท่านสนใจติดตามสรุปผลการเลือกตั้งตามสื่อต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และท่านได้ร่วมติดตามผลทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ

5.1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ การทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอายุการรับราชการ พบว่า

1) เพศ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) อายุ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) สถานภาพ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5) อายุการรับราชการ ก็กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะในรายด้าน ดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้เสนอแนะการมีส่วนร่วม เรียงลำดับความถี่มากที่สุดไปน้อย คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ของทุกคน และควรจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้เสนอแนะการมีส่วนร่วม เรียงลำดับความถี่มากที่สุดไปน้อย คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และการร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการแลกเปลี่ยนพูดคุย ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับนโยบายของนักการเมืองและพรรคการเมือง

3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้เสนอแนะการมีส่วนร่วมเรียงลำดับความถี่มากที่สุดไปน้อย คือ การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง สื่อต้องให้ข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง และชัดเจน

4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้เสนอแนะการมีส่วนร่วม เรียงลำดับความถี่มากที่สุดไปน้อยคือ พนักงานเทศบาลได้ติดตามผลทางการเมืองเป็นประจำ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าพนักงานเทศบาลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยไม่อิสระ เพราะอาจมีผลกระทบต่อดำแหน่งในหน้าที่ หรือการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของตนเอง และอาจจะเป็นเพราะว่าพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต้องปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานด้วยความเหมาะสมต้องวางตัวเป็นกลางและรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง จึงไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์หรือเข้าข้างนักการเมืองที่ตนชื่นชอบได้อย่างออกหน้าออกตา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นทำให้บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งร่ำจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้เข้าร่วมในค่านี้นี้มากกว่าทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าพนักงานเทศบาลทุกคนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นในการที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามสิทธิ และหน้าที่ของตนที่กฎหมายได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้ง ในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **จันทนา สุทธิจารี** การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้ หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้กันโดยทั่วไป คือ การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น เป็นรูปแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ในทางวิจัยสามารถวัดระดับประเมินค่าของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่นๆ ซึ่งพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น สามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้อย่างอิสระ เช่นเดียวกับแนวคิดของ **ชวงศ์ ฉายะบุตร** กล่าวว่าการปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวเอง จึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องให้ท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นับเป็นสิ่งสำคัญและเห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งครอบคลุมตลอดกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การเสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง การไปฟังการหาเสียง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ผู้สมัคร นโยบายพรรค การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การดูแลมิให้เกิดการทุจริตในการลงคะแนนเสียง การมีส่วนร่วมให้ได้หลายรูปแบบ และเมื่อวิเคราะห์รายด้านได้ผล ดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากว่าเทศบาลนครขอนแก่นเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการปกครองท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องให้ท้องถิ่น ได้มีการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นับเป็นสิ่งสำคัญและเห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงทำให้พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีโอกาสมาก และได้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่นเดียวกับแนวคิดของ ชวงค์ ฉายะบุตร กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวเอง จึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องให้ท้องถิ่น ได้มีการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นับเป็นสิ่งสำคัญและเห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งครอบคลุมตลอดกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สอดคล้องกับ สวนีย์ ศรีธิ ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร โดยรวม พบว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก

ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เพราะว่าพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระเท่าไร เนื่องจากว่าพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐต้องวางตัวให้เหมาะสมเป็นกลางไม่เข้าข้างนักการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จึงทำให้พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ไม่มีอิสระในการร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างชัดเจน เพราะอาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน ซึ่งเลื่อนตำแหน่ง หรือใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาการตัดสินใจในการมอบหมายงาน ซึ่ง

สอดคล้องกับ **นันทวุฒิ บุญยะสิทธิ์** เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณีทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง โดยไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับสูง มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ **พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับปานกลาง พนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างอิสระ

ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานเทศบาลบางคนก็สนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองบ้างหรือบางครั้ง หรืออาจจะไม่ค่อยมีเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เหตุผลก็คือสื่อที่ให้ข่าวสารทางการเมือง ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ผิดจากความเป็นจริง และไม่ชัดเจนทำให้ไม่มีใครสนใจข่าวสาร หรือติดตามข่าวสารทางการเมือง เป็นสาเหตุที่ทำให้พนักงานไม่ค่อยสนใจที่จะติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นบางครั้ง หรืออาจจะนานๆ ที ที่ติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับ **วิโรจน์ มุมนานะจิตต์** ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชลบุรี พบว่าข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับบางครั้ง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ด้านความสนใจที่จะเข้าร่วมมีบทบาททางการเมือง อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง สอดคล้องกับ

ด้านการติดตามผลทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานในองค์กรมากกว่าที่จะมาสนใจในการติดตามผลทางการเมือง และคงเป็นเพราะว่าพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ได้เป็นนักการเมืองอาชีพ จึงทำให้พนักงานเทศบาลอาจจะสนใจที่ติดตามผลทางการเมืองบ้าง เหมือนประชาชนคนธรรมดาทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ฮันติงตัน** กล่าวว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา ไม่ใช่ชนักการเมืองอาชีพ เช่น ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองกล่าวคือ กิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดานั้นจะมีลักษณะเป็นช่วงๆ ไม่ต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่ไม่เต็มเวลาและ

เป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น ๆ ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของ **บรอมเมจ** ที่กล่าวว่า เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ในสภาแล้วมิใช่จะหมดหน้าที่เพียงเท่านั้น ประชาชนและประเทศชาติหรือไม่ฉะนั้นพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ในฐานะเป็นประชาชนคนหนึ่ง จำเป็นต้องติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินงานทางการเมืองว่าผลที่ออกมาตรงกับผู้แทนไม่ว่าในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ได้กล่าวพี่น้องประชาชนหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปอย่างที่กล่าวไว้หรือมีเหตุอันทำให้ผู้แทนบางคนไม่มีความสามารถหรือปฏิบัติตนไม่ถูกต้องและเหมาะสมประชาชนก็สามารถตรวจสอบและแสดงให้รู้เจตนาของตนได้อย่างสมเหตุสมผล เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เจมส์ คีดี ปันทอง** ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่สำคัญไว้ 4 ประการ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลทางการเมืองสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กฤติชัย เพ็ญศิริ** เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยด้านการติดตามผลทางการเมือง ก็เป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสื่อต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพ และอายุการรับราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 หมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยหรืออิทธิพลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลแต่ละคนไม่แตกต่างกัน แม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็ตาม การรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้เท่ากัน และก็ไม่แตกต่างกันมากมาย จึงทำให้พนักงานเทศบาลมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมือนๆ กันไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ **พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัย ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัด

สุราษฎร์ธานีไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานเทศบาลที่มี เพศ อายุ สถานภาพ และอายุการรับราชการ แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน เพราะในปัจจุบันมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ การค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น จึงทำให้พนักงานเทศบาล รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ **สมคิด ปานเพชร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าในภาพรวมผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตัวแปร ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษา เป็นเหตุหรือสาเหตุที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ของพนักงานเทศบาล เป็นเหตุที่ทำให้พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีส่วนร่วม แนวคิด ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับ **สมศักดิ์ อินทร์สังข์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 8 อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 8 อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพศ อายุ และระดับชั้นยศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงขอเสนอแนะผู้บริหารพนักงานเทศบาลสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง เพื่อให้หาแนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้พนักงานเทศบาลสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างอิสระ และเข้าร่วมโดยสมัครใจและวางตัวได้เหมาะสมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นของแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นหน้าที่ของทุกคน ควรให้พนักงานเทศบาลรู้ถึงสิทธิบทบาทและหน้าที่ ต้องเข้าร่วมและไปใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยการเข้าร่วมต้องสมัครใจและโดยอิสระ ถ้าไม่ไปเลือกตั้งก็จะถูกตัดสิทธิ์ในการเข้ามา มีบทบาททางการเมือง หรือเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และควรมีการณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้พนักงานเทศบาลทุกคนได้เข้าร่วมทางการเมืองการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อเป็นการแสดงถึงบทบาทหน้าที่ของประชาชนหรือถือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนที่ต้องออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ควรใช้วิธีการชักชวนกระตุ้นให้พนักงานเทศบาลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น กล่าวคือกล้าทำอย่างเป็นเหตุและสมผล โดยยึดความถูกต้องของการมีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมทางการเมืองสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้โดยอิสระและสมัครใจและเปิดเผยได้ เป็นต้น

3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง ควรให้ข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง และชัดเจน สื่อทุกสื่อควรให้ข่าวทางการเมืองที่ตรงไปตรงมา และเป็นกลาง นำเสนอข่าวที่ถูกต้องและเป็นจริง เพราะทุกวันนี้ข่าวทางการเมืองมีแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของกลุ่มนักการเมือง จึงทำให้พนักงานเทศบาลไม่ค่อยสนใจที่จะติดตามข่าวสารทางการเมืองมากเท่าที่ควร

4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง พนักงานเทศบาลได้ติดตามผลทางการเมืองอยู่เป็นประจำ ควรช่วยกันสอดส่องดูแลให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง อย่างตรงไปตรงมา การร่วมติดตามผลการทำงานของนักการเมืองทั้งในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยผ่านสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์มือถือและจากการเข้าสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพราะปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยีเข้ามามากจึงจำเป็นต้องสนใจและติดตามความเป็นไปทางการเมือง เพราะการรับรู้ข่าวสารไม่ได้อยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งเท่านั้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยเฉพาะเพื่อจะได้ค้นหาสาเหตุ และข้อมูลเชิงลึกต่อไป

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

เกษม อุทยานิน. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

ชัตติยา กรรณสูต. สตรีกับการเมือง รวมบทความวิชาการ พัฒนาสังคม แนวคิดและการปฏิบัติการ.

กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535.

คณะกรรมการเลือกตั้ง. การเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548.

จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

จันทนา สุทธิจารี. การประชุมวิชาการ สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ธรรมกมลการพิมพ์, 2544.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2526.

ชำนาญ ยุวบูรณ์. การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจทางการปกครองของไทย. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2503.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์, 2539.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2527.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

นรมิติ เศรษฐบุตร. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2545.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.

ประยูร กาญจนกุล. คำบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

พ.ท.นันทวุฒิ บุญยะสิทธิ์. การมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณีทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา. 2548.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. สังคมวิทยาการเมือง. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานา, 2545.

วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจและหลักการกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการรายวัน, 2537.

สมคิด ปานเพชร. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2545.

สำเร็จ นทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547

สุภาพ ปริญาเสวี และคณะ. รัฐศาสตร์ว่าด้วยพื้นฐานทางการเมืองและการปกครอง กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสารมิตร, 2517.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

กฤติชัย เพ็ญศิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551.

กิจกัญจน์ สขปัญญา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

กิจกัญจน์ สขปัญญา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”, 2551.

ขนิษฐา หอมตะโก. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552.

จิรโชค วีระสัย. สурพล ราชภัฏทาร์กัษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.

จุฑามาศ ประยูรทอง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีเปรียบเทียบนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. 2551.

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณและเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร”, 2542.

ชนาศักดิ์ สระทอง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

รังสิมันต์ บุญขรรณานนท์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลท่าเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง”. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.

ลัดดาวัลย์ กาดิ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลตำบลลำตาเสา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

วิโรจน์ มุมนะจิตต์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชลบุรี”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

สมคิด ปานเพชร. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

อดิศร ถาวรมาศ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

อำพร สุคนธ์ตนสุข. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, 2551.

2. ภาษาอังกฤษ

1) General Books

Cary, L.J. The Role of the Citizen in C.D.Process. **Community Development as a Process.**

Columbia : University of Missouri Press. 1976.

G. A. Almond and B. G. Powell. **Comparative Political Today.** Boston : Little Brown and

Company Inc. , 1976.

Mills,T.H. **The Sociology of Small Groups.** (New York : Free Press. 19.

S. P. Huntington & J. M. Nelson, **Participation and Political Study,** (Cambridge : Cambridge

University Press, 1982.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ เพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 6 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง
- 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง
- 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายวิศรุต สุขบัว

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	[ ]V1
2. อายุ ☐ 1. 20 – 30 ปี ☐ 2. 31 – 40 ปี ☐ 3. 41 – 50 ปี ☐ 4. 51 – 60 ปี	[ ]V2
3. สถานภาพ ☐ 1. โสด ☐ 2. สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน ☐ 3. หม้าย/หย่าร้าง ☐ 4. สมรสแล้วแยกกันอยู่	[ ]V3
4. ระดับการศึกษา ☐ 1. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 3.ปริญญาตรี ☐ 4. สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 5. อื่น ๆ ระบุ.....	[ ]V4
5. อายุการรับราชการ ☐ 1. 1 - 3 ปี ☐ 2. 4 - 6 ปี ☐ 3. 7 - 9 ปี ☐ 4. 10 ปีขึ้นไป	[ ]V5

**ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น**

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง						
1.1 การไปเลือกตั้งถือเป็นสิทธิของท่านตามรัฐธรรมนูญ						[ ] V6
1.2 ท่านมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกตั้งโดยอิสระ						[ ] V7
1.3 ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ทุกครั้ง						[ ] V8
1.4 ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทุกครั้ง						[ ] V9
1.5 ท่านได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง						[ ] V10
1.6 ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากนโยบายพรรคการเมืองเป็นหลัก						[ ] V11
1.7 ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยดูที่ผลงานและนโยบายของพรรคการเมือง						[ ] V12
1.8 ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						[ ] V13
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง						
2.1 ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองต่อนักการเมืองที่มาหาเสียง						[ ] V14

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง						
2.2 ท่านได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน						[ ] V15
2.3 ท่านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว						[ ] V16
2.4 ท่านได้อธิบายหรือชี้แจง นโยบายของนักการเมือง พรรคการเมืองแก่บุคคลอื่นเพื่อเป็นทางเลือก						[ ] V17
2.5 ท่านได้มีการเสนอแนะให้ผู้อื่นลงคะแนนเลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีประสิทธิภาพ						[ ] V18
2.6 ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ต						[ ] V19
2.7 ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านรายการโทรทัศน์						[ ] V20
2.8 ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านรายการวิทยุ						[ ] V21
3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง						
3.1 ท่านได้ชักชวนให้ผู้อื่นไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง						[ ] V22
3.2 ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์						[ ] V23
3.3 ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์						[ ] V24
3.4 ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ						[ ] V25

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง						
3.5 ท่านได้ติดตามหรือชมการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร						[ ] V26
3.6 ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ตเป็นประจำทุกวัน						[ ] V27
4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง						
4.1 ท่านได้ติดตามข่าวสารของนักการเมืองที่ท่านเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนท่านอยู่เป็นประจำ						[ ] V28
4.2 ท่านติดตามผลการทำงานของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งว่าได้ทำตามนโยบายที่ใช้ตอนหาเสียง						[ ] V29
4.3 ท่านมีส่วนร่วมติดตามผลทางการเมืองกับบุคคลอื่นเสมอ						[ ] V30
4.4 ท่านได้ร่วมติดตามผลทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเสมอ						[ ] V31
4.5 ท่านได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละพรรคการเมืองเสมอ						[ ] V32
4.6 ท่านสนใจติดตามสรุปผลการเลือกตั้งตามสื่อต่าง ๆ						[ ] V33
4.7 ท่านตรวจสอบการทำงานของพรรคการเมืองตามนโยบายที่หาเสียง						[ ] V34
4.8 ท่านมีส่วนร่วมในการร้องเรียนเมื่อตรวจพบการทุจริตของนักการเมือง						[ ] V35

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

.....
.....
.....
.....

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

.....
.....
.....
.....

3) ด้านความสนใจการติดตามข่าวสารทางการเมือง

.....
.....
.....
.....

4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง

.....
.....
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ สำเริง จันทรสวรรณ

- พบ.ม. (สถิติประยุกต์ สาขาวิชาประชากรศาสตร์)
- รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงวุฒิ ศรีวิไล

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิษยาสาตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. นางภัทรวดี ปรินแคน

- สน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
- หัวหน้าฝ่ายงานส่งเสริมสวัสดิการสังคม
กองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012/ว656

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ

ด้วย นางสาวรัตนา แก่นพรม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203038 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6012/ว656

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายปรีชา ศรีพุทธา

ด้วย นางสาวรัตนา แก่นพรม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203038 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง
“ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำ
พอง จังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของ
แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและ
เที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ
และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน งานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. 043-241495

ที่ ศษ 6012/228 วันที่ 16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงวุฒิ ศรีวิไล

ด้วย นางสาวรัตนา แก่นพรม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203038 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ค
แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่
อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร และปรับปรุงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านกระบวนการให้บริการ
- 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
- 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวรัตนา แก่นพรม

นักศึกษาลัทธิสุตฺรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3) วิธีการประเมิน ให้ทำ $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

วัดได้ (+1) หมายถึง มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ไม่แน่ใจ (0) หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับคำนิยาม

วัดไม่ได้ (-1) หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	เพศ ชาย หญิง	1	1	1	3	1
2.	อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-40 ปี 41-60 ปี 61 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1
3.	สถานภาพ โสด สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน หม้าย/หย่าร้าง สมรสแล้วแยกกันอยู่	1	1	1	3	1
4.	ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา ปริญญาตรีขึ้นไป อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1
5.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท 20,001 บาท ขึ้นไป อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1

ตอนที่ 2   ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วน
ตำบลบัวใหญ่อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	1. ด้านกระบวนการให้บริการ					
1	การให้บริการมีการจัดลำดับก่อนหลังตามความเหมาะสม	1	1	1	3	1
2	การให้บริการมีขั้นตอนในการให้บริการที่เหมาะสม ไม่ยุ่งยาก ไม่ซ้ำซ้อน	1	1	1	3	1
3	ระยะเวลาในการให้บริการรวดเร็ว และเหมาะสม	1	1	1	3	1
4	เจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาถึงขั้นตอนการให้บริการต่าง ๆ หากมีข้อสงสัย	1	1	1	3	1
5	มีป้ายประชาสัมพันธ์บอกถึงขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
6	ขั้นตอนการให้บริการเข้าใจง่าย	1	1	1	3	1
7	มีการอธิบาย ชี้แจง แนะนำขั้นตอนในการบริการชัดเจน	1	1	1	3	1
8	การบริการแต่ละขั้นตอนได้รับความสะดวก	1	1	1	3	1
9	การให้บริการมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันและเป็นธรรม	1	1	1	3	1
10	มีกระบวนการลดขั้นตอนการให้บริการให้เร็วขึ้น	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ					
11	เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจในการให้บริการแก่ประชาชนเปรียบเสมือนญาติมิตร	1	1	1	3	1
12	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ ยิ้มแย้ม แจ่มใส และเป็นกันเอง	1	1	1	3	1
13	เจ้าหน้าที่แต่งกายเหมาะสม สะอาด สุภาพ เรียบร้อย	1	1	1	3	1
14	เจ้าหน้าที่คอยชี้แจงถึงขั้นตอนการให้บริการด้วยความสุภาพ	1	1	1	3	1
15	เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มารับบริการ	1	1	1	3	1
16	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	1	1	1	3	1
17	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ไม่ล่าช้า	1	1	1	3	1
18	เจ้าหน้าที่วางตัวเหมาะสม	1	1	1	3	1
19	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น	1	1	1	3	1
20	เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ประชาชน	1	1	1	3	1
	3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
21	จุดรับบริการมีที่นั่งเพียงพอสำหรับผู้มาใช้บริการ	1	1	1	3	1
22	จุดรับบริการสะอาดและเป็นระเบียบ	1	1	1	3	1
23	จุดรับบริการมีแสงสว่างเพียงพอในการให้บริการ	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	จุดรับบริการมีป้ายบอกถึงขั้นตอนในการให้บริการติดไว้ให้เห็นอย่างชัดเจนถูกต้อง	1	1	1	3	1
25	จุดรับบริการมีน้ำดื่มสะอาดคอยให้บริการแก่ประชาชน	1	1	1	3	1
26	จุดรับบริการมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการทุกเวลาในเวลาราชการ	1	1	1	3	1
27	มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ	1	1	1	3	1
28	จุดรับบริการมีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอในการให้บริการ	1	1	1	3	1
29	มีที่จอดรถเพียงพอและเหมาะสม	1	1	1	3	1
30	จุดรับบริการมีตู้แสดงความคิดเห็น	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ด้านกระบวนการให้บริการ	1	1	1	3	1
2	ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	1	1	1	3	1
3	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1	1	1	3	1

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 6012/040

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มกราคม 2555

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่

ด้วย นางสาวรัตนา แก่นพรม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203038 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” โดยมี รศ.ศรชัย ท้าวมิตร ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณท่านเพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่
อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร และปรับปรุงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านกระบวนการให้บริการ
- 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
- 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวรัตนา แก่นพรม

นักศึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ด้านกระบวนการให้บริการ						
1.1 การให้บริการมีการจัดลำดับก่อนหลังตามความเหมาะสม						[ ] V6
1.2 การให้บริการมีขั้นตอนในการให้บริการที่เหมาะสมไม่ยุ่งยาก ไม่ซ้ำซ้อน						[ ] V7
1.3 ระยะเวลาในการให้บริการรวดเร็ว และเหมาะสม						[ ] V8
1.4 เจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาถึงขั้นตอนการใช้บริการต่าง ๆ หากมีข้อสงสัย						[ ] V9
1.5 มีป้ายประชาสัมพันธ์บอกถึงขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนอย่างชัดเจน						[ ] V10
1.6 ขั้นตอนการให้บริการเข้าใจง่าย						[ ] V11
1.7 มีการอธิบาย ชี้แจง แนะนำขั้นตอนในการบริการชัดเจน						[ ] V12
1.8 การบริการแต่ละขั้นตอนได้รับความสะดวก						[ ] V13
1.9 การให้บริการมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันและเป็นธรรม						[ ] V14
1.10 มีกระบวนการลดขั้นตอนการให้บริการให้เร็วขึ้น						[ ] V15

ตอนที่ 2   ความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ						
2.1 เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจในการให้บริการแก่ประชาชน เปรียบเสมือนญาติมิตร						[ ] V16
2.2 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ ยิ้มแย้ม แจ่มใส และเป็นกันเอง						[ ] V17
2.3 เจ้าหน้าที่แต่งกายเหมาะสม สะอาด สุภาพเรียบร้อย						[ ] V18
2.4 เจ้าหน้าที่คอยชี้แจงถึงขั้นตอนการให้บริการด้วยความ สุภาพ						[ ] V19
2.5 เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มารับบริการ						[ ] V20
2.6 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน						[ ] V21
2.7 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ไม่ล่าช้า						[ ] V22
2.8 เจ้าหน้าที่วางตัวเหมาะสม						[ ] V23
2.9 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น						[ ] V24
2.10 เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ ประชาชน						[ ] V25
3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
3.1 จุดรับบริการมีที่นั่งเพียงพอสำหรับผู้มาใช้บริการ						[ ] V26
3.2 จุดรับบริการสะอาดและเป็นระเบียบ						[ ] V27
3.3 จุดรับบริการมีแสงสว่างเพียงพอในการให้บริการ						[ ] V28
3.4 จุดรับบริการมีป้ายบอกถึงขั้นตอนในการให้บริการติด ไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน ถูกต้อง						[ ] V29
3.5 จุดรับบริการมีน้ำดื่มสะอาดคอยให้บริการแก่ประชาชน						[ ] V30
3.6 จุดรับบริการมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการทุกเวลาในเวลา ราชการ						[ ] V31

ตอนที่ 2   ความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
3.7 มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ						[ ] V32
3.8 จุดรับบริการมีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอในการใช้ บริการ						[ ] V33
3.9 มีที่จอดรถเพียงพอและเหมาะสม						[ ] V34
3.10 จุดรับบริการมีตู้แสดงความคิดเห็น						[ ] V35

ตอนที่ 3   ข้อเสนอแนะการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น

1) ด้านกระบวนการให้บริการ

.....

.....

.....

2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

.....

.....

.....

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศร 6012/ว655

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ

ด้วย นายวิศรุต สุขบัว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203043 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6012/ว655

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นางภัทรวดี ปรินแคน

ด้วย นายวิสูตร สุขบัว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203043 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน งานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. 043-241495

ที่ ศษ 6012/229 วันที่ 16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงวุฒิ ศรีวิไล

ด้วย นายวิศรุต สุขบัว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203043 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ เพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 6 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง
- 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง
- 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายวิศรุต สุขบัว

นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3) วิธีการประเมิน ให้ทำ $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

วัดได้ (+1) หมายถึง มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ไม่แน่ใจ (0) หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับคำนิยาม

วัดไม่ได้ (-1) หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	เพศ ชาย หญิง	1	1	1	3	1
2.	อายุ 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี	1	1	1	3	1
3.	สถานภาพ โสด สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน หม้าย/หย่าร้าง สมรสแล้วแยกกันอยู่	1	1	1	3	1
4.	ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1
5.	อายุการรับราชการ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี 10 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1

ตอนที่ 2

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	1. ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง					
1	การไปเลือกตั้งถือเป็นสิทธิของท่านตามรัฐธรรมนูญ	1	1	1	3	1
2	ท่านมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกตั้งโดยอิสระ	1	1	1	3	1
3	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ทุกครั้ง	1	1	1	3	1
4	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทุกครั้ง	1	1	1	3	1
5	ท่านได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง	1	1	1	3	1
6	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากนโยบายพรรคการเมืองเป็นหลัก	1	1	1	3	1
7	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยดูที่ผลงาน และนโยบายของพรรคการเมือง	1	1	1	3	1
8	ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	1	1	1	3	1
	2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
9	ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองต่อนักการเมืองที่มาหาเสียง	1	1	1	3	1
10	ท่านได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน	1	1	1	3	1
11	ท่านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
12	ท่านได้อธิบายหรือชี้แจง นโยบายของ นักการเมือง พรรคการเมืองแก่บุคคลอื่น เพื่อเป็นทางเลือก	1	1	1	3	1
13	ท่านได้มีการเสนอแนะให้ผู้อื่นลงคะแนน เลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมี ประสบการณ์	1	1	1	3	1
14	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ผ่านอินเทอร์เน็ต	1	1	1	3	1
15	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ผ่านรายการโทรทัศน์	1	1	1	3	1
16	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ผ่านรายการวิทยุ	1	1	1	3	1
	3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง					
17	ท่านได้ชักชวนให้ผู้อื่นไปฟังการปราศรัย หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	1	1	1	3	1
18	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจาก สื่อโทรทัศน์	1	1	1	3	1
19	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจาก หนังสือพิมพ์	1	1	1	3	1
20	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง					
21	ท่านได้ติดตามหรือชมการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร	1	1	1	3	1
22	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ตเป็นประจำทุกวัน	1	1	1	3	1
	4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง					
23	ท่านได้ติดตามข่าวสารของนักการเมืองที่ท่านเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนท่านอยู่เป็นประจำ	1	1	1	3	1
24	ท่านติดตามผลการทำงานของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งว่าได้ตามนโยบายที่ใช้ตอนหาเสียง	1	1	1	3	1
25	ท่านมีส่วนร่วมติดตามผลทางการเมืองกับบุคคลอื่นเสมอ	1	1	1	3	1
26	ท่านได้ร่วมติดตามผลทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเสมอ	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง					
27	ท่านได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละพรรคการเมืองเสมอ	1	1	1	3	1
28	ท่านสนใจติดตามสรุปผลการเลือกตั้งตามสื่อต่าง ๆ	1	1	1	3	1
29	ท่านตรวจสอบการทำงานของพรรคการเมืองตามนโยบายที่หาเสียง	1	1	1	3	1
30	ท่านมีส่วนร่วมในการร้องเรียนเมื่อตรวจพบการทุจริตของนักการเมือง	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	1	1	1	3	1
2	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	1	1	1	3	1
3	ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง	1	1	1	3	1
4	ด้านการติดตามผลทางการเมือง	1	1	1	3	1

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012/041

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มกราคม 2555

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น

ด้วย นายวิศรุต สุขบัว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203043 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” โดยมี รศ.ศรชัย ท้าวมิตร ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณท่านเพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ฉ
คำสัมภาษณ์พิเศษแอลฟา

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ เพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 6 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง
- 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- 3) ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง
- 4) ด้านการติดตามผลทางการเมือง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายวิศรุต สุขบัว

นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3) วิธีการประเมิน ให้ทำ $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

วัดได้ (+1) หมายถึง มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ไม่แน่ใจ (0) หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับคำนิยาม

วัดไม่ได้ (-1) หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	เพศ ชาย หญิง	1	1	1	3	1
2.	อายุ 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี	1	1	1	3	1
3.	สถานภาพ โสด สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน หม้าย/หย่าร้าง สมรสแล้วแยกกันอยู่	1	1	1	3	1
4.	ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1
5.	อายุการรับราชการ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี 10 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1

ตอนที่ 2

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	1. ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง					
1	การไปเลือกตั้งถือเป็นสิทธิของท่านตามรัฐธรรมนูญ	1	1	1	3	1
2	ท่านมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกตั้งโดยอิสระ	1	1	1	3	1
3	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ทุกครั้ง	1	1	1	3	1
4	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทุกครั้ง	1	1	1	3	1
5	ท่านได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง	1	1	1	3	1
6	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากนโยบายพรรคการเมืองเป็นหลัก	1	1	1	3	1
7	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยดูที่ผลงาน และนโยบายของพรรคการเมือง	1	1	1	3	1
8	ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	1	1	1	3	1
	2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
9	ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองต่อนักการเมืองที่มาหาเสียง	1	1	1	3	1
10	ท่านได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน	1	1	1	3	1
11	ท่านได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
12	ท่านได้อธิบายหรือชี้แจง นโยบายของ นักการเมือง พรรคการเมืองแก่บุคคลอื่น เพื่อเป็นทางเลือก	1	1	1	3	1
13	ท่านได้มีการเสนอแนะให้ผู้อื่นลงคะแนน เลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมี ประสบการณ์	1	1	1	3	1
14	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ผ่านอินเทอร์เน็ต	1	1	1	3	1
15	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ผ่านรายการโทรทัศน์	1	1	1	3	1
16	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ผ่านรายการวิทยุ	1	1	1	3	1
	3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง					
17	ท่านได้ชักชวนให้ผู้อื่นไปฟังการปราศรัย หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	1	1	1	3	1
18	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจาก สื่อโทรทัศน์	1	1	1	3	1
19	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองจาก หนังสือพิมพ์	1	1	1	3	1
20	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	3. ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง					
21	ท่านได้ติดตามหรือชมการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร	1	1	1	3	1
22	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ตเป็นประจำทุกวัน	1	1	1	3	1
	4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง					
23	ท่านได้ติดตามข่าวสารของนักการเมืองที่ท่านเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนท่านอยู่เป็นประจำ	1	1	1	3	1
24	ท่านติดตามผลการทำงานของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งว่าได้ตามนโยบายที่ใช้ตอนหาเสียง	1	1	1	3	1
25	ท่านมีส่วนร่วมติดตามผลทางการเมืองกับบุคคลอื่นเสมอ	1	1	1	3	1
26	ท่านได้ร่วมติดตามผลทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านเสมอ	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	4. ด้านการติดตามผลทางการเมือง					
27	ท่านได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละพรรคการเมืองเสมอ	1	1	1	3	1
28	ท่านสนใจติดตามสรุปผลการเลือกตั้งตามสื่อต่าง ๆ	1	1	1	3	1
29	ท่านตรวจสอบการทำงานของพรรคการเมืองตามนโยบายที่หาเสียง	1	1	1	3	1
30	ท่านมีส่วนร่วมในการร้องเรียนเมื่อตรวจพบการทุจริตของนักการเมือง	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	1	1	1	3	1
2	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	1	1	1	3	1
3	ด้านความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง	1	1	1	3	1
4	ด้านการติดตามผลทางการเมือง	1	1	1	3	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายวิศรุต สุขบัว
วัน เดือน ปีเกิด	23 เมษายน 2526
สถานที่เกิด	อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
ที่อยู่ปัจจุบัน	180 ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ.2550	วทบ. (สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ประสบการณ์ในการทำงาน	
พ.ศ. 2550	บริษัท Panasonic ประเทศไทยจำกัด แผนก Battery ตำแหน่ง System Engineering
พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน	ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน
สถานที่ทำงาน	กองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น